

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

DIŞİŞLERİ KOMİSYONU

TUTANAK DERGİSİ

9'uncu Toplantı

4 Temmuz 2019 Perşembe

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İ Ç İ N D E K İ L E R

Sayfa

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Volkan Bozkır'ın, Komisyonun bugünkü gündemine ilişkin açıklaması

III.- KARARLAR

A)ÇALIŞMA ESASLARINA İLİŞKİN

1.- Gündemin 4'üncü sırasında yer alan (2/1776) esas numaralı Kanun Teklifi ile gündemin 8'inci sırasında yer alan (2/1798) esas numaralı Kanun Teklifi'nin görüşmelerinin ertelenmesine ve diğer işlerin buna göre teselsül ettirilmesine ilişkin karar

IV.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER

A)KANUN TEKLİFLERİ

1.-Kuzey Atlantik Antlaşmasına Kuzey Makedonya Cumhuriyetinin Katılmına İlişkin Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1942)

2.- Uluslararası Sivil Havacılık Sözleşmesinin 50 (a) ve 56 ncı Maddelerinin Tadiline İlişkin Olarak 6 Ekim 2016 Tarihinde Montreal'de İmzalanan Protokollerin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun

Teklifi (2/1945)

3.- Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında 19 Eylül 2002 Tarihinde İmzalanmış Sivil Havacılık İşbirliği Anlaşmasını Tadil Etmek Üzere Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1946)

4.- Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Ürdün Haşimi Krallığı Hükümeti Arasında Gemiadamı Belgelerinin Karşılıklı Tanınmasına İlişkin Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1775)

5.- Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Pakistan İslam Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hükümlülerin Nakli Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1593)

6.- Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Katar Devleti Hükümeti Arasında Cezaî Konularda Adli Yardımlaşma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1794)

7.- Türkiye Cumhuriyeti ve Hırvatistan Cumhuriyeti Arasında Cezai Konularda Karşılıklı Adli Yardımlaşma Anlaşmasının Notalarla Birlikte Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1950)

8.- Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Doğu Karayip Devletleri Örgütü Arasında Mutabakat Muhtırasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1780)

DIŞIŞLERİ KOMİSYONU

9'uncu Toplantı

4 Temmuz 2019 Perşembe

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

TBMM Dışişleri Komisyonu saat 11.05'te açıldı.

Komisyon Başkanı Volkan Bozkır, Komisyonun bugünkü gündemine ilişkin bir açıklama yaptı.

Gündemin 4'üncü sırasında yer alan (2/1776) esas numaralı Kanun Teklifi ile gündemin 8'inci sırasında yer alan (2/1798) esas numaralı Kanun Teklifi'nin görüşmelerinin ertelenmesi ve diğer işlerin buna göre teselsül ettirilmesi kabul edildi.

Kuzey Atlantik Antlaşmasına Kuzey Makedonya Cumhuriyetinin Katılımına İlişkin Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1942),

Uluslararası Sivil Havacılık Sözleşmesinin 50 (a) ve 56 ncı Maddelerinin Tadiline İlişkin Olarak 6 Ekim 2016 Tarihinde Montreal'de İmzalanan Protokollerin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1945),

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında 19 Eylül 2002 Tarihinde İmzalanmış Sivil Havacılık İşbirliği Anlaşmasını Tadil Etmek Üzere Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1946),

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Ürdün Haşimi Krallığı Hükümeti Arasında Gemiadamı Belgelerinin Karşılıklı Tanınmasına İlişkin Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1775),

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Pakistan İslam Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hükümlülerin Nakli Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1593),

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Katar Devleti Hükümeti Arasında Cezaî Konularda Adli Yardımlaşma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1794),

Türkiye Cumhuriyeti ve Hırvatistan Cumhuriyeti Arasında Cezai Konularda Karşılıklı Adli Yardımlaşma Anlaşmasının Notalarla Birlikte Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1950),

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Doğu Karayip Devletleri Örgütü Arasında Mutabakat Muhtırasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1780),

Görüşmeleri tamamlanarak kabul edildi.

Komisyon gündeminde görüşülecek başka konu bulunmadığından 13.07'de toplantıya son verildi.

4 Temmuz 2019 Perşembe

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 11.05

BAŞKAN: Volkan BOZKIR (İstanbul)

BAŞKAN VEKİLİ: Ahmet YILDIZ (Denizli)

SÖZCÜ: Sena Nur ÇELİK (Antalya)

KÂTİP: Ceyda BÖLÜNMEZ ÇANKIRI (İzmir)

BAŞKAN – Toplantı yeter sayımız vardır.

Dışişleri Komisyonunun 27'nci Yasama Dönemi İkinci Yasama Yılı'nın 9'uncu toplantısını açıyoruz.

Gündeme geçiyorum.

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Volkan Bozkır'ın, Komisyonun bugünkü gündemine ilişkin açıklaması

BAŞKAN - Bugün, 10 uluslararası anlaşmayı görüşmeyi planlıyoruz.

Gündemimizin ilk sırasında, Kuzey Makedonya Cumhuriyeti'nin Kuzey Atlantik Anlaşması'na katılımına ilişkin protokol yer almaktadır.

2'nci olarak, Uluslararası Sivil Havacılık Sözleşmesinin 50 (a) ve 56'ncı Maddelerinin Tadiline ilişkin Olarak 6 Ekim 2016 Tarihinde Montreal'de İmzalanan Protokollerin Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi'ni ele alacağız.

3'üncü olarak, Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında 19 Eylül 2002 Tarihinde İmzalanmış Sivil Havacılık İşbirliği Anlaşmasını Tadil Etmek Üzere Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi'ni görüşmeyi planlıyoruz.

4'üncü olarak, Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Panama Cumhuriyeti Hükümeti Arasında İmzalanan Denizcilik Anlaşmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi var.

5'inci olarak, Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Ürdün Haşimi Krallığı Hükümeti Arasında Gemiadamı Belgelerinin Karşılıklı Tanınmasına İlişkin Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi yer alıyor.

6'ncı olarak, Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Pakistan İslam Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hükümlülerin Nakli Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi'ni görüşeceğiz.

7'inci olarak, Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Katar Devleti Hükümeti Arasında Cezaî Konularda Adli Yardımlaşma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi'ni görüşmeyi planlıyoruz.

8'inci olarak, Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Çin Halk Cumhuriyeti Arasında İmzalanan Suçluların İadesi Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi yer alıyor.

9'uncu olarak, Türkiye Cumhuriyeti ve Hırvatistan Cumhuriyeti Arasında Cezai Konularda Karşılıklı Adli Yardımlaşma Anlaşmasının Notalarla Birlikte Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi'nin görüşülmesi planlanmaktadır.

Son olarak, Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Doğu Karayip Devletleri Örgütü Arasında Mutabakat Muhtırasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi yer alıyor.

III.- KARARLAR

A)ÇALIŞMA ESASLARINA İLİŞKİN

1.- Gündemin 4'üncü sırasında yer alan (2/1776) esas numaralı Kanun Teklifi ile gündemin 8'inci sırasında yer alan (2/1798) esas numaralı Kanun Teklifi'nin görüşmelerinin ertelenmesine ve diğer işlerin buna göre teselsül ettirilmesine ilişkin karar

BAŞKAN - Gündemin 1'inci maddesine geçmeden önce gündemimizin 4'üncü sırasında yer alan (2/1776) esas numaralı Kanun Teklifi ile gündemimizin 8'inci sırasında yer alan (2/1798) esas numaralı Kanun Teklifi'nin görüşmelerinin ertelenmesi ve gündemdeki diğer işlerin buna göre teselsül ettirilmesine ilişkin verilmiş olan bir önerge vardır.

Önergeyi okutup işleme alacağım.

Dışişleri Komisyonu Başkanlığına

Gündemin 4'üncü sırasında yer alan (2/1776) esas numaralı Kanun Teklifi ile gündemin 8'inci sırasında yer alan (2/1798) esas numaralı Kanun Teklifi'nin görüşmelerinin ertelenmesi arz ve teklif ederiz.

Ali Şahin

Ceyda Bölünmez Çankırı

Gaziantep

İzmir

Gerekçe:

Önergeyle, Genel Kurul gündeminin yoğunluğu ve Dışişleri Bakanlığından gelen talep dikkate alınarak (2/1776) ve (2/1798) esas numaralı kanun tekliflerinin görüşmelerinin ertelenmesi amaçlanmaktadır.

BAŞKAN - Sayın Çeviköz, buyurun.

AHMET ÜNAL ÇEVİKÖZ (İstanbul) – Sayın Başkanım, çok teşekkür ederim.

Ben gerekçeyi anlayamadım yani hakikaten...

BAŞKAN – Dışişleri Bakanlığımızın bir talebi var.

AHMET ÜNAL ÇEVİKÖZ (İstanbul) –Dışişleri Bakanlığının talebinin de bir gerekçesi var mı acaba?

BAŞKAN – Sayın Bakan Yardımcımız burada, bu çalışmayla ilgili olarak hazırlıkları bugün için yetiştiremediklerini ifade ettiler, bir sonraki toplantımızda ele alacağız.

AHMET ÜNAL ÇEVİKÖZ (İstanbul) – Anladım.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Önergeyi işleme alacağım.

Önergeyi kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmiştir.

Gündemimizin 1'inci maddesine geçiyoruz.

IV.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER

A)KANUN TEKLİFLERİ

1.-Kuzey Atlantik Antlaşmasına Kuzey Makedonya Cumhuriyetinin Katılımına İlişkin Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1942)

BAŞKAN – Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Kuzey Atlantik Anlaşmasına Kuzey Makedonya Cumhuriyetinin Katılımına İlişkin Protokül'ün Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi.

(2/1942) esas numaralı Kanun Teklifi, 22 Mayıs 2019 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulmuştur. 31 Mayıs 2019 tarihinde Komisyonumuza havale edilmiştir.

Sözü Dışişleri Bakanlığımız temsilcisine veriyorum.

Bakan Yardımcısı Yavuz Selim Kıran, buyurun.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI YAVUZ SELİM KIRAN – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Komisyonumuzun çok değerli üyeleri, bildiğiniz gibi, Balkanlarla Türkiye olarak çok yakın tarihî, kültürel ve siyasi iş birliğimiz mevcut. Bu köklü bağları son dönemde ciddi ekonomik gelişmelerle de taçlandırmak istiyoruz. Öte yandan, ülkemizde 15 milyon Balkan kökenli Türk vatandaşı bulunuyor. Bu vatandaşlarımız da bu bölgeyle bağlarımız açısından son derece güçlü bir köprü. Bu perspektiften Kuzey Makedonya'ya bakıldığında, ülkede sayıları yaklaşık 78 bine varan soydaşlarımız Kuzey Makedonya'yla olan ilişkilerimizde özel bir yere sahip.

Yine, tabii, burada yaşayan soydaşlarımızın güvenlik ve refahı için Kuzey Makedonya'nın istikrarı ve ekonomik kalkınmasını son derece önemsiyoruz. Bildiğiniz gibi, Kuzey Makedonya'yla ikili ticaret hacmimiz 500 milyon doları aştı. Yine, bu ülkede faaliyet gösteren Türk yatırımcılarımız soydaşlarımızın kalkınmasına, bu ülkenin geleceğine çok ciddi katkılarda bulunuyorlar.

Netice olarak, 1991 yılında bağımsızlığını kazanmış bu ülkeyle karşılıklı güvene dayalı bir iş birliğimiz mevcut. Bu çerçevede, Kuzey Makedonya dâhil tüm Balkan ülkelerinin üyesi olduğumuz NATO'ya ve üyelik müzakereleri yürüttüğümüz Avrupa Birliği'ne katılımını destekliyoruz.

Kuzey Makedonya, hatırlanacağı üzere, 1995 yılında NATO'nun Barış İçin Ortaklık mekanizmasına dâhil olarak NATO ortağı statüsünü elde etmiştir. Böylece, NATO'yla ilişkilerini esasen yirmi dört yıl önce resmî bir çerçeveye oturtmuştu ancak o dönem mevcut olan isim sorunu ilişkilerini daha da ileriye götürmesini engellemişti. 2008 NATO Bükreş Zirvesi'nde isim sorunun çözülmesi kaydıyla o dönemki adıyla Makedonya'nın ittifaka davet edilmesi kararı alınmıştı ve bunun üzerine Prespa Anlaşması'nın Ocak 2019'da kabul edilmesiyle isim sorunu çözüldü ve ülkenin anayasal ismi Kuzey Makedonya Cumhuriyeti olarak tescil edildi. Yunanistan ve Makedonya arasındaki bu sorunun çözülmesinden sonra 2008 Bükreş Zirvesi'nde alınan karar uyarınca Kuzey Atlantik Anlaşması'na Kuzey Makedonya Cumhuriyeti'nin katılımına ilişkin protokol 6 Şubat 2019 tarihinde NATO karargâhında tüm müttefikler tarafından imzalandı. Katılım protokolünün tüm müttefik ülkelerdeki iç onay sürecinin tamamlanmasından sonra Kuzey Makedonya'nın 1949 tarihli Kuzey Atlantik Anlaşması'na imzacı olmaya davet edilmesi bekleniyor. Anlaşmanın yürürlük kazanmasıyla birlikte Kuzey Makedonya NATO'nun 30'uncu üyesi olacak. Hâlihazırda, protokolün NATO ülkeleri nezdindeki onay süreci devam ediyor. Bugüne kadar 14 müttefik onay süreçlerinin tamamlandığını resmen bildirdi ama katılım protokolü esasen 17 müttefik ülke tarafından parlamentoda onaylanmıştır, 3 ülke henüz resmî bildirimde bulunmadı. Yine, bu bölgede Slovenya'nın 2004'te, Hırvatistan'ın 2009'da ve Karadağ'ın 2017'de NATO'ya ülkemizin de desteğiyle üye olduklarını biliyoruz. Keza bölge ülkelerinden Bulgaristan ve Romanya 2004'te, Arnavutluk 2009'da ülkemizin desteğiyle ittifakın birer parçası hâline geldi.

Netice olarak, ülkemiz NATO'nun açık kapı politikasını aktif şekilde destekliyor ve bunun Avrupa-Atlantik bölgesindeki güvenlik ile Balkanlardaki barış ve istikrarın kalıcı kılınması bakımından uygulanması gereken önemli bir stratejik ortağı olarak öne çıkıyor.

Esasen, Kuzey Makedonya, az önce ifade ettiğim gibi, yirmi dört yıl evvel NATO'yla bu resmî ilişkiyi kurdu ve bugün de Kosova'da, Afganistan'da NATO misyonlarına aktif katkıda da bulunuyor.

Netice olarak, tüm bu mülâhazalar ışığında bu protokolü, bu anlaşmayı onayladıktan sonra Türkiye de Kuzey Makedonya Cumhuriyeti'nin NATO'ya katılımını tescil etmiş olacak.

Desteğiniz için teşekkür ederiz.

Bu anlaşmanın bu vesileyle kabul edilmesi de hem Kuzey Makedonya Cumhuriyeti'yle ilişkilerimiz hem de Balkan coğrafyasının istikrar ve güvenliği hem de Türkiye'nin bu bölgeye olan katkılarını da taçlandırması anlamına gelecek.

Tekrar teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Söz almak isteyen üyelerimiz var mı?

Sayın Çeviköz, buyurun.

AHMET ÜNAL ÇEVİKÖZ (İstanbul) – Sayın Başkan, çok teşekkür ederim.

Her şeyden önce, bugün, kurum temsilcileri olarak burada bulunan değerli arkadaşlarımızı saygıyla selamlıyorum.

Dışişleri Komisyonunun bu şekilde toplanması ve bilhassa eski çalıştığım kurum olan Dışişleri Bakanlığındaki arkadaşlarımı bu vesileyle görmek benim için hakikaten çok hoş bir vesile oluyor.

Kuzey Makedonya'yla imzalanan Kuzey Atlantik Anlaşması bağlamında bir hususu kayıtlara geçsin diye dikkate getirmek isterim çünkü son zamanlarda bu tartışma giderek Türkiye'de, kamuoyunda öne çıkmaya başladı. Uzun zamandan beri Makedonya, biliyorsunuz, NATO'yla ilişki içinde ve Makedonya'nın NATO üyeliğini Yunanistan engelledi, engellemesine de gerekçe olarak sürekli isim sorununu öne çıkardı. Bu, aslında şunu gösteriyor: Herhangi bir NATO üyesi ülke veto yetkisini kullanarak NATO'nun aldığı kararları engelleme hakkına sahip ve bunu güçlü bir şekilde de sürdürebiliyor. Türkiye'nin NATO'yla olan ilişkilerinin tartışıldığı bir ortamda bunu bilhassa vurgulamak ve altını çizmek isterim. Sanki Türkiye'nin NATO üyeliğinin gözden geçirilmesi, Türkiye'nin NATO üyeliğinin aslında gereksiz olduğu, koşulların değiştiği gibi bazı ifadelerle karşılaştığımızda bunları hakikaten büyük bir şaşkınlıkla karşılıyorum çünkü bu örgütün içinde bulunmaktan ötürü ne kadar güçlü bir mekanizmanın içinde olduğumuzu ve ne kadar güçlü bir konumda olduğumuzu anlayamamanın bir sonucu olarak düşünüyorum bu serzenişleri. Nitekim, Yunanistan nasıl bu veto hakkını bu şekilde kullanarak Makedonya'nın üyeliğini bu kadar engelleyebilmişse Türkiye de NATO'nun alacağı kararlarda aynı şekilde veto yetkisine sahip olduğu için kendi ulusal çıkarlarıyla bağdaşmayan bazı kararları engelleme yetkisine sahiptir. Dolayısıyla Türkiye'nin NATO içinde olması fevkalade önemlidir. NATO da aslında bugün dünya üzerindeki yegâne ortak savunma örgütüdür. NATO'nun bu özelliğini bilhassa vurgulamak istiyorum ve sanırım, Sayın Bakan Yardımcısının da ifadesinden anladığımız kadarıyla, bu anlaşmanın bu şekilde hatta bana sorarsanız biraz da gecikmiş olarak gündemimize gelmesi ve en kısa zamanda da buradan bu şekilde onaylanarak çıkması, sadece bizim Balkanlara ve Makedonya'ya verdiğimiz önemi değil, aynı zamanda NATO'ya verdiğimiz önemi de gösteriyor.

Bunları özellikle hatırlatmak istedim.

Çok teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Kemalbay, buyurun.

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Teşekkür ederim Başkan.

Öncelikle, bu “soydaş” kavramına bir şeyler söylemek isterim. Benim için, bizim için halklar kardeşdir ve kimse nasıl doğacağını, nereye doğacağını önceden tayin edemez. O yüzden, halkların çıkarı esas olandır.

Şimdi, daha fazla silahlanma ve askerî harcamalarla anılan bir NATO’nun günümüzdeki askerî girişimleri çözüm yerine daha fazla soruna sebebiyet veriyor. Afganistan’da ve Libya’da NATO’nun müdahaleleri çözümden ziyade daha çok yıkımlar ve politik çözümsüzlüklerle anılıyor. Balkanlarda ve Doğu Avrupa’da da olası bir gerilimde, oluşacak iç çatışmalarda NATO’nun askerî anlamda olumsuz sonuçlara sebebiyet vereceğine dair şeyler de düşünebiliriz.

Bu sebeple, NATO’nun genişlemesini ve askerî faaliyetlerinin bölgede artmasının sebep olacağı riskleri göz önünde bulundurarak bu kanun teklifine şerh düşmek istiyoruz.

Teşekkürler.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Yıldız, buyurun.

AHMET YILDIZ (Denizli) – Teşekkürler Sayın Başkanım.

Ben, tabii, NATO Parlamenter Asamblesi Türk Grubunda da olduğum için bu konuda söz alma gereği hissettim.

Önce, hayırlı olsun, bölgemiz için bu çok güzel bir gelişme.

Tabii, Makedonya’nın önemi sadece soydaşlarımızla sınırlı değil, bu ülkenin tarihi, demografisi, devlet yapısı ve Balkanlarda kendisine atfedilen önem, bizatihi hem ittifak için hem bizim için ikili bazda önemini zaten belli ediyor.

Sayın Çeviköz’ün dediği gibi, aslında bu isim konusu çok uzattı işi ve maalesef, Yunanistan’ın dediği oldu. Bir Türk olarak aslında bizim hissiyatımıza uymayan bir durum bu yani bu, “Makedonya” yerine “Kuzey Makedonya”nın kabul edilmiş olması buruk bir sevinç aslında ama Prespa çerçevesinde anlaşmalarına göre bize de onlara destek vermek düşer.

Sayın Başkanım, ben de Türkiye’de bir şekilde oluşan NATO karşıtlığı veya NATO’yla ilgili ön yargılara katılmıyorum. Sadece NATO Parlamenter Asamblesinde olduğum için değil, bir diplomat olarak ülkemizin ulusal çıkarlarını iyi teşhis edebildiğimi düşünüyorum. NATO Parlamenter Asamblesinde de yani bu işin parlamenter boyutunda da Türkiye’nin NATO’daki önemi konusunda veya NATO’dan çıkarılması diye bir şey yok, herkes Türkiye’nin öneminin bilincinde. Bazı NATO müttefiklerimizle ikili ilişkilerimizi NATO’ya mal etme, NATO karşıtlığı oluşturma konusunda içeride bir uygunsuz durum var ama bizim Meclis olarak, diploması olarak bu konuda vatandaşımızı doğru bilgilendirmemiz bir vazife.

Bu isim konusu, aynen Sayın Çeviköz’ün dediği gibi, bir ülke pozisyonunu kuvvetli bir şekilde savunursa sonunda kabul ettirebiliyor, maalesef, Makedonya da böyle oldu. Şimdi, önümüzde başka bir örnek var, Bosna, bizim için benzer bir ülke. Orada da Sırp lar ülkenin NATO sürecini maalesef, iyi kötü var olan merkezî Bosna devletini daha da zayıflatmak için bazı şartlara bağlıyorlar, işi uzatıyor. İnşallah, orada böyle olmaz. Bizim şimdiden o konuda da alarında ve uyanık durumda olup bir müsait ortamda bu MAP sürecini daha kolay şartlarda kabul ettirmemiz lazım yoksa bu uzun sürecek ve korkarım, Sırp ların dediği olacak gibi görünüyor. O konuya da değinirlerse sevinirim.

BAŞKAN – Sayın Emre, buyurun.

YUNUS EMRE (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Ben, iki soru yöneltmek istiyorum.

Birisi, malum, hem bizim bölgemizde hem NATO bünyesinde önemli çatışma konuları hakkında devletler arası bir gruplaşma, belli fikirler etrafında bir araya gelme ya da karşı tarafta bir araya gelme davranışları oluyor. Örneğin, Bosna savaşı bunun bir örneğidir, Kosova'daki sorunlar bunun bir örneğidir. Benim ilk sorum: Bakanlığımız Makedonya'nın NATO üyeliğinin bu yeni ortamda Türkiye'nin bölge politikası bakımından, bölgedeki çatışma sorunları bakımından Türkiye için nasıl bir durum yaratacağını değerlendiriyor, bunu sormak isterim.

İkincisi de malum, soğuk savaş bittikten sonra Rusya için önemli meselelerden birisi, NATO'nun genişlemesi, NATO'nun genişleme politikası oldu ve buna karşı birtakım örtülü girişimler, bunlar yazılıp çizildi, söylendi. Yine, Bakanlığımız bu genişleme politikasını Makedonya bağlamında nasıl değerlendiriyor ve bunun bölgedeki NATO dışı önemli güçler tarafından nasıl alımlanacağını değerlendiriyor? Bu soruları yöneltmek istiyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Kıran, buyurun.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI YAVUZ SELİM KIRAN – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Söz alan milletvekillerimize genel olarak cevap vermek gerekirse tabii Yunus Emre Bey iki spesifik soru sordu, aslında, Ünal Bey'in dile getirdiği hususla da biraz bağlantılı sanırım.

Öncelikle, tabii, Kuzey Makedonya Cumhuriyeti'nin üyeliğinin Türkiye'ye katkılarını, Türkiye'nin buna nasıl baktığını sordular, az önce de ifade ettim, Balkanların barış ve istikrarı, güvenliği Türkiye için de çok stratejik bir öncelik ve bu NATO sahiplenmesi esasen bölgenin her şeyden önce güvenliği için Türkiye'nin de çıkarına olan bir durum. O yüzden, Kuzey Makedonya Cumhuriyeti'nin üyeliği konusunda da Türkiye, NATO içerisinde her zaman en ön planda, destekleyici ve teşvik edici bir konumda olmuştur. O yüzden, Balkanların barış ve istikrarı Türkiye'nin de barış istikrarı noktasında elzemdir. Bu çerçevede, Kuzey Makedonya'nın üyeliğinin de ülkemize çok önemli katkıları olacaktır.

NATO'nun genişleme politikası, Rusya'nın buna cevabı, tepkileri, birtakım örtülü veya örtülü olmayan girişimlerine gelince: Tabii, NATO 12 üyeyle başladı, bugün 29 üyeye çıktı, Kuzey Makedonya'yla birlikte 30 üyeye çıkacak. Üye sayısının artması, esasen bu güvenlik ve istikrar havzasının da genişlemesi demek. Son dönemde, yine Ünal Bey'in de gündeme getirdiği husus bağlamında, özellikle Rusya'yla yaptığımız S400 anlaşması çerçevesinde buna yönelik tartışmaların bağlamından koparıldığını hem NATO içerisinde hem uluslararası platformda hem de Türkiye içerisinde görüyoruz ve sanırım, sorunuz da biraz bununla ilişkili. Türkiye'nin NATO ittifakından herhangi bir kopması, büyükelçimiz Sayın Yıldız'ın dediği gibi, söz konusu dahi olamaz. NATO yönelimi Türkiye için stratejik bir hedeftir ve hem NATO Türkiye için önemlidir hem de Türkiye NATO için çok önemlidir ve bu ittifak ne kadar genişlerse, nasıl 12'den 29'a çıktığında bugün daha geniş bir alanda bir güvenlik havzası meydana geldiyse bu sahiplenme sayesinde, bu genişleme devam ettiği müddetçe bu istikrar ve refah havzasının da, güvenlik havzasının da daha da genişleyeceğini öngörüyoruz ve bunun da Türkiye için son derece önemli olduğunu zaten hatırlatmaya gerek yok.

Teşekkür ediyoruz.

BAŞKAN- - Teklifin tümü üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Teklifin maddelerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teklifin maddelerini okutuyorum:

**KUZEY ATLANTİK ANTLAŞMASINA KUZEY MAKEDONYA CUMHURİYETİNİN
KATILIMINA İLİŞKİN PROTOKOLÜN ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞUNA
DAİR KANUN TEKLİFİ**

Madde 1- (1) 6 Şubat 2019 tarihinde Brüksel’de imzalanan “Kuzey Atlantik Antlaşmasına Kuzey Makedonya Cumhuriyeti’nin Katılımına İlişkin Protokol”ün onaylanması uygun bulunmuştur.

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Madde 2 - (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Madde 3 –(1) Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teklifin tümünü oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Özel sözcülerle ilgili önergeyi okutuyorum:

Dışişleri Komisyonu Başkanlığına

(2/1942) esas numaralı Kanun Teklifi’nin Komisyon Raporu hakkında İzmir Milletvekili Ceyda Bölünmez Çankır, Karabük Milletvekili Niyazi Güneş, Bursa Milletvekili Atilla Ödünç ve Gaziantep Milletvekili Ali Şahin’in özel sözcüler olarak atanmasını teklif ederim.

Volkan Bozkır

İstanbul

Dışişleri Komisyonu

Başkanı

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Komisyon raporuna muhalefet şerhi koymak isteyen üyelerimiz varsa 4 Temmuz 2019 Perşembe (bugün) saat 17.00’ye kadar iletmelerini istirham ediyorum.

Gündemin 2’nci maddesine geçiyoruz.

2.- Uluslararası Sivil Havacılık Sözleşmesinin 50 (a) ve 56 ncı Maddelerinin Tadiline İlişkin Olarak 6 Ekim 2016 Tarihinde Montreal’de İmzalanan Protokollerin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1945)

BAŞKAN - Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop’un Uluslararası Sivil Havacılık Sözleşmesi’nin 50 (a) ve 56’ncı Maddelerinin Tadiline İlişkin Olarak 6 Ekim 2016 Tarihinde Montreal’de İmzalanan Protokollerin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi.

(2/1945) esas numaralı Kanun Teklifi 22 Mayıs 2019 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulmuştur, 31 Mayıs 2019 tarihinde Komisyonumuza havale edilmiştir. 26’ncı Yasama Dönemi’nde de Komisyonumuza havale edilen ve görüşülüp oybirliğiyle kabul edilen protokoller dönemin sona ermesi sebebiyle Genel Kurulda görüşülemeyerek kadük kalmıştır.

İlk sözü, yine Dışişleri Bakanlığımız temsilcisine veriyorum.

Bakan Yardımcısı Sayın Kıran, buyurun.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI YAVUZ SELİM KIRAN – Sayın Başkanım, Uluslararası Sivil Havacılık Sözleşmesi’ni kuran 1944 tarihli Şikago Sözleşmesi var. Türkiye de buna taraf olan ülkelerden biridir yani Türkiye, ICAO olarak bilinen Uluslararası Sivil Havacılık Teşkilatının kurucu

üyelerinden biridir ve bugün de ICAO nezdinde büyükelçi düzeyinde daimî temsilcimizle Türkiye burada aktif şekilde ve görünür şekilde temsil edilmektedir. Türkiye, 4 Ekim 2016 tarihinde yapılan seçimlerde Uluslararası Sivil Havacılık Teşkilatının Konsey üyeliğine seçilmişti, altmış altı yıl aradan sonra üç yıl için tekrar seçildi ve bu, önemli bir milattı. Hâlihazırda ICAO bütçesine en çok destek veren ülkelerden de biriyiz ve bu noktada da Türkiye'nin özellikle son dönemde sivil havacılık noktasındaki gelişimine ICAO'nun, Türkiye'nin de yine ICAO'nun bu noktadaki küresel çabalarına çok önemli katkıları olmuştur.

Sivil havacılık sektörü, bildiğiniz gibi, son derece önemli gelişmeler kaydediyor. 2018 yıl sonu itibarıyla toplam yolcu sayısı 210 milyon olarak gerçekleşti. İç hat yolcu sayısı bir önceki yıla göre yüzde 3, dış hat yolcu sayısı yüzde 16 arttı. Buna bazı örnekler vermek gerekirse Uluslararası Havalimanları Konseyi 2018 Yıl Sonu Trafik Raporu'na göre Antalya Havalimanı yıllık 25 milyonun üzerinde yolcu karşılayan havalimanları kategorisinde yolcu sayısını bir önceki döneme göre yüzde 21 artırarak Avrupa'da en fazla büyüyen havalimanı olmuştur. Yine, aynı kategoride Sabiha Gökçen Havalimanı yolcu sayısını yüzde 9'lar düzeyinde artırarak 4'üncü sırada yer aldı.

Yine, Eurocontrol 2018 yıl sonu verilerine göre Avrupa ağında trafikteki büyümeye en fazla katkı sağlayan üç ülke Almanya, İspanya ve Türkiye oldu. İstanbul Havalimanı'ndan ise toplamda 38 ülkeden 58 hava yolu şirketi tarafından 2.844'ü dış, 777'si iç hat olmak üzere toplamda 3.621 kalkış gerçekleştirildi.

Yine, bütün bu gelişmelerde, çok önemli bayrak taşıyıcımız, millî gururumuz Türk Hava Yollarının gelişmeleri de gerçekten aynı ivmeyle hatta artan şekilde devam ediyor ve 2005'ten itibaren Türk Hava Yollarımız filosunda 4 kat büyüme katetti, yine yolcu sayısında 5 kat büyüdü, uçuş noktasında 3 kat büyüdü. 2008 yılında 332 uçakla sadece bir yılda 75 milyon yolcuya hizmet verdi. Gerçekten, dış politikamızın yumuşak gücü bağlamında, bu gelişmelerin ülkemize çok büyük katkıları olduğu aşikârdır.

Ülkemiz ICAO Konsey üyeliği için Ukrayna, Gürcistan, Azerbaycan ve Moldova'yla birlikte "Karadeniz-Hazar Grubu" adı altında bir iş birliği grubu kurmuştu ve bunun aktif katılımcısıydı. Bu grup 5 ülke sivil havacılık idarelerinin 10-11 Ocak 2013 tarihlerinde İstanbul'da düzenledikleri toplantı sonunda teşkil edildi. Hâlihazırda da ülkemiz Konsey içerisinde bu grubun içerisinde yer alıyor. 27 Eylül-7 Ekim 2016 tarihlerinde gerçekleştirilen ICAO'nun 39'uncu Genel Kurulunda imzalanan, ICAO Konseyi ve Hava Seyrüsefer Komisyonu Üye Sayılarının Artırılması Hususunda Değişiklik Öngören Protokoller bu grubun Konsey üyesi olarak devamlılığının temini için çok önemli. Bu protokolle ICAO Konseyinin üye sayısının 36'dan 40'a, yine Hava Seyrüsefer Komisyonu üye sayısının da 19'dan 21'e yükseltilmesi öngörülmüştür. Yani bu anlaşma, bu üye sayılarının artırılmasını ve böylece Türkiye'nin de bu alt gruplar nezdindeki temsilin sona erdikten sonra, yine Konsey içerisindeki aktif katılımının ve görünürlüğünün artırılması için önemli. O yüzden, yüce Meclisimizin bu anlaşmaya desteğinin önemli olduğunu düşünüyor ve teşekkür ediyoruz.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığımızın Sivil Havacılık Genel Müdür Vekili Sayın Bahri Kesici, ilave edeceğimiz husus varsa buyurun.

SİVİL HAVACILIK GENEL MÜDÜR VEKİLİ BAHRİ KESİCİ – Sayın Başkanım, çok değerli hazırım; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Aslında Bakan Yardımcımız detaylı bilgi verdi gerçekten. İşin esprisi, şu anda üye sayısının 36'dan 40'a çıkması durumunda, bu üyeliğin 1 tanesi bizim grubumuza yani daha doğrusu Türkiye'ye verilmiş olacak ECAC kapsamında. Bunun için de şu anda ICAO düzeyinde 128 ülkenin bu artışa onay vermesi lazım. Bu artışa onay verirse 2019 yılı seçimlerinde de biz, o zaman 1'i garantilemiş olacağız. Eğer olmazsa da bizim tabii yine adaylık için çalışmalarımız devam ediyor Dışişleri Bakanlığımızda.

Ben o bakımdan teklifimizin kabul edilmesini ve Meclisten de hızlı bir şekilde geçmesini arzu ediyorum.

Saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Sayın Sezgin, buyurun.

AYDIN ADNAN SEZGİN (Aydın) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Ben de tüm Bakanlık ve kurum temsilcilerini saygıyla selamlıyorum, Komisyon üyelerini de elbette.

Tabii, bu anlaşma tadilatla ilgili, söylenecek fazla bir şey yok. Yalnız, Türk Hava Yollarının kârlılık durumuyla da ilgili birçok şaya var, biliyorsunuz. Türk dış politikasının yumuşak gücünün bir aracı olarak, kuvvetli bir aracı olarak öne çıkarılması, lanse edilmesi bana biraz garip geliyor çünkü sonuçta, Türk Hava Yolları bir hava yolları. Ben, hiç, Fransa'dan, İngiltere'den kendi ulusal hava yollarının dış politikalarının önemli bir ögesi olarak takdim edildiğini duymadım, bunu Katar filan yapıyor. Onun için bu hususa özel olarak dikkat etmekte fayda var. Yarın öbür gün, Türk Hava Yolları, biraz önce sözünü ettiğim kârlılık sorunlarından dolayı sıkıntıya girdiği takdirde, o zaman dış politikamız mı zarar görmüş olacak? Bunu çok iyi değerlendirmek lazım ve söylemimize biraz dikkat etmemizde fayda görüyorum.

Çok teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Kıran, buyurun.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI YAVUZ SELİM KIRAN – Tabii, Aydın Bey çok değerli bir büyükelçimiz, kendisi de eminim gözlemlemiştir hem Parlamento çalışmaları sırasında hem daha evvelki görevleri sırasında. Açıkçası, tabii “yumuşak güç” çok soyut bir kavram ve bunun birçok unsuru var ama dış politikayı inşa ederken sadece bu güç unsurlarına da dayanmıyoruz tabii ki. Hem yumuşak gücümüz, yumuşak güç unsurlarımız güçlü olacak hem “hard power” dediğimiz sert güç unsurlarımız. Elimizde bütün imkânlarımızla bunlara her boyutuyla sahip olmak durumundayız. Türk Hava Yollarımızı yumuşak güç unsuru olarak söylerken, bunu açıkçası hem Türk Hava Yollarının bu büyümesiyle, genişlemesiyle, dünyanın dört bir tarafında bütün uluslararası platformlarda diplomasi masalarına oturduğunuzda, Türk Hava Yollarıyla uçmaktan memnuniyet duyduğunu söyleyen muhataplarımızın sözlerinden hem de bu, neticede Türk Hava Yolları yani ülkemizin adını taşıyan böylesine önemli bir marka olmamızın Türkiye'ye zararının değil, faydasının olduğu çok açıktır.

Ben bunu özellikle kayda düşmek isterim.

BAŞKAN – Sayın Sezgin, buyurun.

AYDIN ADNAN SEZGİN (Aydın) – Tabii ki zararı diye bir şey söz konusu olamaz; ben de zarardan bahsetmedim, şirketin zararından bahsettim. İmaj açısından elbette olabilir, reklamımız bakımından olabilir ama bunu sürekli olarak dış politikanın bir unsuru şeklinde vurgulamak bana çok doğru gelmiyor dış politikanın ciddiyeti göz önünde bulundurulduğunda, ne denli ciddi bir alan olduğu göz önünde bulundurulduğunda. Ayrıca da akla başka bazı şeyleri getiriyor: Türk Hava Yollarının, özellikle Afrika açılımlıyla ilgili olarak, burada yeniden hatırlamak istemediğimiz bazı değerlendirmelerini çağırıyor.

Buna değindim ben sadece.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Söz almak isteyen başka üyemiz?

ALİ ŞAHİN (Gaziantep) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Şahin, görmedim, kusura bakmayın.

Buyurun.

ALİ ŞAHİN (Gaziantep) – Estağfurullah.

Ben de tam tersi, Türk Hava Yollarının ve ülkenin ticari birtakım markalarının bir devletin uluslararası ilişkilerinde son derece stratejik önem arz ettiğini düşünüyorum. Bütün bir Hindistan yarımadasının, “East India Company” adında bir İngiliz şirketi tarafından, onunla başlayan bir süreçle İngilizler tarafından yüz yıl kontrol altında tutulduğunu düşünürsek, bugün her bir markanın ülkeler için çok değerli, stratejik, özellikle dış politikada ilişkiler bağlamında önem arz ettiğini görüyoruz. Hatta Amerika Birleşik Devletleri’nde başarılı birtakım iş adamlarının büyükelçi olarak atanması da bu anlamda anlamlı diye düşünüyorum ben.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Belki Başkan olarak değil ama Dışişleri Komisyonunun bir üyesi olarak bazı görüşlerimi de paylaşmak istiyorum.

Gerçekten, bir ülkede mevcudiyet, tabii, büyükelçilik, Türk Hava Yolları seferinin olması, orada bir Türk bankasının olmasıyla birlikte hem iş adamlarımız bakımından hem ülke ilişkilerinin geliştirilmesi bakımından çok önem arz ediyor ve çok kapıları açan, yolları kolaylaştıran bir imkân sağlıyor. Türk Hava Yollarının -zarar eder, etmez, ayrı bir konu ama- 20 uçaktan 400 uçağa yükselmesi ve çok kaliteli bir servisle dünya gözünde iyi bir hava yolu olarak değerlendirilmesi de, bence, Türk Bayrağı taşıyan uçaklarla bir anlamda ülkemizin reklamını da yapıyor diye düşünüyorum. O açıdan belki dış politikamızın ilk temel unsuru olarak değerlendirilmesi söz konusu değil zaten, ama bir bütün, sepet olarak düşünüldüğünde hem Türkiye’nin tanıtımı hem Türkiye’nin ekonomik gücünün bir tezahürü yani 20 uçaktan 400 uçağa çıkılması hem de iyi servisle bir anlamda gönüllerde bir sevgi yaratması bakımından önemli diye düşünüyorum.

Bunu da Volkan Bozkır katkısı olarak izin verirseniz...

Söz almak isteyen başka üyemiz olmadığı cihetle teklifin tümü üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Teklifin maddelerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyeler... Kabul edilmiştir.

Teklifin maddelerini okutuyorum:

ULUSLARARASI SİVİL HAVACILIK SÖZLEŞMESİNİN 50(a) VE 56 NCI MADDELERİNİN TADİLİNE İLİŞKİN OLARAK 6 EKİM 2016 TARİHİNDE MONTREAL’DE İMZALANAN PROTOKOLLERİN ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞUNA DAİR KANUN TEKLİFİ

MADDE 1- (1) Uluslararası Sivil Havacılık Sözleşmesinin 50(a) ve 56 ncı maddelerinin tadiline ilişkin olarak 6 Ekim 2016 tarihinde Montreal’de imzalanan “Protokoller”in onaylanması uygun bulunmuştur.

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 2- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 3- (1) Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teklifin tümünü oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Özel sözcülerle ilgili önergeyi okutuyorum:

Dışişleri Komisyonu Başkanlığına

(2/1945) esas numaralı Kanun Teklifi'nin Komisyon Raporu hakkında Gaziantep Milletvekili Ali Şahin, İzmir Milletvekili Ceyda Bölünmez Çankırı, Karabük Milletvekili Niyazi Güneş ve Bursa Milletvekili Atilla Ödünç'ün özel sözcüler olarak atanmasını teklif ederim.

Volkan Bozkır

İstanbul

Dışişleri Komisyonu

Başkanı

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Komisyon raporuna muhalefet şerhi koymak isteyen üyelerimiz şayet varsa 5 Temmuz 2019 Cuma günü saat 17.00'ye kadar muhalefet şerhlerini iletmelerini istirham ediyorum.

Gündemin 3'üncü maddesine geçiyoruz.

3.- Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında 19 Eylül 2002 Tarihinde İmzalanmış Sivil Havacılık İşbirliği Anlaşmasını Tadil Etmek Üzere Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1946)

BAŞKAN - Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında 19 Eylül 2002 Tarihinde İmzalanmış Sivil Havacılık İşbirliği Anlaşmasını Tadil Etmek Üzere Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi.

(2/1946) esas numaralı Kanun Teklifi 22 Mayıs 2019 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulmuştur, 31 Mayıs 2019 tarihinde Komisyonumuza havale edilmiştir. 26'ncı Yasama Döneminde de Komisyonumuza havale edilen protokol, dönemin sona ermesi sebebiyle görüşülemeyerek kadük kalmıştır.

İlk sözü yine Dışişleri Bakanlığımız temsilcisine veriyorum.

Sayın Kıran, buyurun.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI YAVUZ SELİM KIRAN – Sayın Başkanım, değerli Komisyon üyeleri; hepimizin bildiği üzere, Kıbrıs, millî davamız ama Kıbrıs'ın millî dava olduğunu söylerken bunun bir slogandan, bir mottodan öteye geçmesini sağlayacak birtakım unsurları var, bunun öncelikle uluslararası boyutu var. Tabii, uzun yıllardır denenen çözüm müzakerelerinin başarıya ulaşmaması, öte yandan Güney Kıbrıs Rum Yönetimi'nin çözümsüzlükten yana tavrı, diğer taraftan Avrupa Birliği'nin Güney Kıbrıs Rum Yönetimi'ni AB üyesi yaparak bu sorunda taraf olması, tarafsızlığını yitirmesi ve çözümlerin daha da zorlaşması ve bütün bunlara rağmen Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin bütün bunlardan bağımsız olarak kendi ayakları üzerinde durabilen bir yapıya kavuşması... Türkiye Cumhuriyeti olarak millî dava derken Kıbrıs davası, esasen bütün bu boyutları

bir arada düşünüyorum. Bir yandan her platformda çözümden yana taraf olduğumuzu vurguluyoruz ama Türkiye'nin hassasiyetlerini, tezlerini ve Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin çıkarlarını yansıtmayan bir çözümden yana olmadığımızı da vurguluyoruz. Ama bununla birlikte de bu sorunun çözümsüzlüğe ulaşmaması, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti halkına mağduriyet yaşatmaması için de Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin kendi ayakları üzerinde durması noktasında Türkiye olarak, ana vatan olarak oraya her türlü ekonomik desteğimizi sürdürüyoruz. Siyasi anlamda da Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'ni güçlendirmek adına her platformda çalışmalarımızı sürdürüyoruz. Sivil havacılık da bunun çok önemli noktalarından, hususlarından, boyutlarından biri, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin kendi ayakları üzerinde durması noktasında en önemli alanlardan biri ve bu alanda da Türkiye ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin iş birliğinin gelişmesi bu hedef için çok önemli. Örneğin, Ercan Havalimanı'nın hava trafik yönetim sistemi, bugün, tamamen Türkiye tarafından yönetilmektedir ve Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'yle bu noktadaki iş birliğimizin hukuki temelini de 19 Eylül 2002 tarihli Hava Ulaştırma Anlaşması oluşturuyor. Hâlihazırda ülkemiz ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti arasında toplamda haftalık 292 frekans yolcu seferi icra ediliyor. Mevcut Hava Ulaştırma Anlaşması'nı tadil eden bu protokol, her iki ülke sivil havacılık makamları arasında iş birliği protokolü yapılması hususunda bir hükmün daha dercedilmesine imkân veriyor. Özellikle iki ülke sivil havacılık makamları arasındaki iş birliğinin geliştirilmesi bakımından da bu tadil, bu protokol çok önemli bir katkı sağlayacaktır.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığımız temsilcisi Sayın Kesici.

Buyurun.

SİVİL HAVACILIK GENEL MÜDÜR VEKİLİ BAHRİ KESİCİ – Sayın Başkanım, değerli Komisyon üyeleri; ben de tekrar hepimizi saygıyla selamlıyorum.

Bu konuyu özellikle Kıbrıs'a Türkiye'nin verdiği desteğin bir parçası olarak kabul etmemiz gerekiyor. Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü, bildiğiniz gibi, havacılıkla ilgili bütün düzenlemeleri, denetlemeleri, ruhsatları, yetkileri veren bir kuruluş. Dolayısıyla Kıbrıs tarafının ihtiyaç duyması hâlinde, havalimanının tadilatı olabilir, başka sahalarda olabilir veya uçuş okullarıyla ilgili olabilir. Şu anda, biz, zaten, tamamen, Türkiye'deki mevcut işletmeler gibi onlara yetki veriyoruz. Bu anlaşma kapsamına bunun girmesiyle de havalimanlarıyla ilgili Kıbrıs'tan gelecek taleplere bizim olumlu bakmamızın bir kanuni altyapısı olmuş olacak.

Ben, kabulünü saygılarımla arz ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Emre, buyurun.

YUNUS EMRE (İstanbul) - Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Tabii, Kıbrıs davası Türkiye için çok önemli, tarihsel meselemiz, üzerinde ciddiyetle durmak gerekli ve günümüzde yaşanan birtakım önemli gelişmeleri de yine bu bağlam içinde hatırlatmak gerekli diye düşünüyorum.

Şöyle ki: Kıbrıs sorununun doğmasıyla birlikte, aslında bu meseleyle ilgili ülkeler, genel olarak Londra, Zürih Anlaşmaları kapsamında “garantör ülkeler” diye andığımız ülkeler idi. Ama yine, tarihsel süreç içerisinde sorunun derinleşmesiyle birlikte, Kıbrıs Türk ve Rum topluluklarının seçilmiş temsilcileri ve onların iradeleri de bu meselenin önemli bir parçası hâline geldi. Yine, sorunun gelişmesi çerçevesinde, özellikle Birleşmiş Milletler bağlamında, uluslararası toplum da Kıbrıs sorununun, Kıbrıs meselesinin önemli bir bileşeni, unsuru, belirleyicisi konumuna geldi. Ancak son yıllarda, bölgedeki enerji rezervlerinin önemli bir tartışma konusu olmasıyla birlikte bir değişiklik yaşanıyor yani Türkiye'nin kendi menfaatlerini ve Kıbrıs Türk toplumunun menfaatlerinin savunmakta zorlandığı bir

yeni dönem ve daha çok, tabii, bölge ülkeleri ile Türkiye arasında başka sorunlar bakımından ilişkilerin bozulmasının Kıbrıs sorunu bağlamında Türkiye'nin önüne gelmesi gibi bir durum burada karşı karşıya olduğumuz durum.

Biraz daha açmak istiyorum. Basından izliyorsunuzdur; Yunanistan Başbakanı bir açıklama yaptığı vakit, kısa süre içerisinde Avrupa başkentlerinde devlet başkanlarından, hükümet başkanlarından destekleyici mahiyette, içerikte birtakım açıklamalarla da karşılaşılıyor. Yine, bölgede Mısır, Suriye, İsrail gibi ülkeler düşünüldüğünde ve bölgedeki enerji kaynakları tartışmaları hatırlandığında, Türkiye'nin bu ülkelerle olan ikili ilişkileri önemli bir mesele olarak önümüzde duruyor.

Özetle şunu söylemek istiyorum ve tabii yine Bakanlık temsilcimize de bir soru olarak yöneltmek istiyorum: Bir yeni durumla karşı karşıyayız. Yani Kıbrıs sorununun Türkiye, diğer garantör ülkeler ve bir nevi tarafsız konumdaki uluslararası toplumun bir meselesi olmaktan çıktığı, Türkiye'ye karşı birtakım ülkelerin, örgütlerin bir araya geldiği bir yeni durumun oluştuğu bir şey var karşımızda. Tabii, bunun gelişmesinde uzun süreli iktidarın yanlış politikalarını da hatırlatmak gerekli, az önce ismini zikrettiğim ülkelerle ikili ilişkiler bakımından geldiğimiz durum sebebiyle.

Özetle, Kıbrıs politikamız için bu yeni şartlar içerisinde nasıl bir değerlendirme yapılmaktadır Bakanlığımız tarafından, bunu sormak istiyorum.

BAŞKAN – Sayın Çakırözer, buyurun.

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) – Çok teşekkür ederim Sayın Başkan. Hem size hem değerli Komisyon üyelerimize, sayın Bakanlığımızın temsilcilerine, bakanlıklarımızın temsilcilerine, diğer bürokrat arkadaşlarımıza ve gazeteci meslektaşlarımıza ben de saygılarımı sunuyorum.

Ben, özel bir konu hakkında, eğer bir bilginiz varsa bilgilendirme rica edeceğim yani spesifik bir konu hakkında, o da şu: Sanırım, hafta sonu KKTC'ye, galiba, Dışişleri Bakanı Sayın Kudret Bey'in S200 füzesi olduğunu açıkladığı bir füze düştü. Bunun teknik detaylarına hâkim misiniz? Şunun için söylüyorum: Yani bugünlerde çok gündemde biliyorsunuz hava savunma sistemleri, hava savunmamız ne kadar etkiliydi, değildi vesaire. Ben KKTC'ye -Türkiye de KKTC de- böyle bir füzenin düşebileceğini çok kaygı verici buluyorum. Bizim, şu anda, tabii ki hava savunma sistemine ihtiyacımız var ama bildiğim kadarıyla, Malatya'da da bir radarımız var. Malatya'daki bu radar bize, Meclise anlatılırken -eğer yanlış bilmiyorsam- bizim ulusal çıkarlarımızı koruyacak şekilde oraya konuşlandırıldı ve bildiğim kadarıyla, sadece bizim bölgemizden değil yani bayağı -aklımın ermediği, taktik şeyler ama- binlerce kilometre öteden kalkacak olan bir şeyi bile fark edebileceği için Malatya'ya konuldu, orada fark edileceği için. Bu S200 örneğinden yola çıkıyorum. Nasıl fark edilmedi? Bu, çok büyük bir güvenlik zaafı değil mi? Ve bizim bunu fark edemiyor olmamız... Yani bugün, KKTC'ye düşüyor olması zaten vahim ama kendi ülkemize de Ankara'ya, sınırımıza vesaireye de benzer şeyler düşebilir. Bu konuda bir çalışma yapıldı mı? Bu füze nasıl düştü? Niye radarlara takılmadı? Önleyici sistemlerimiz var mıydı, yok muydu; çalıştı mı, çalışmadı mı? Bildiğim kadarıyla, biz hâlâ Patriot savunmasındayız; NATO müttefiklerimizin verdiği ve diğer, sanırım Fransa'dan gelen farklı bir sistem olabilir. Yapıldı mı bilmiyorum ama mutlaka üzerinde düşünülmesi gerekir yani biz, demek ki gerçekten çok açığz füze tehdidine net bir şekilde ve hani, vuracak belki şeyimiz yok ama radarın bunu fark ediyor olması lazım. Bunu ancak biz yapılan bir açıklamayla öğreniyoruz gece işte, Allah'tan bir can kaybı olmadı. Bu konuyu soracaktım.

Bir de yine, Kıbrıs'la ilgili olduğu için, geçtiğimiz günlerde tartışıldı, konuşuldu bu Maraş'a ilişkin bir karar alınması. Ne kadar yeni bir karar bu? Eski bir karar mı, yeni gibi sunuldu, bunun üzerinden çok yorum yapıldı ama Bakanlığın bu konudaki görüşü, politikası nedir? Ya da oranın imarına, iskânına ilişkin çalışmaların uzun erimli amacı, hedefi nedir?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Kemalbay, buyurun.

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Şimdi, 26 Şubat 2003'te yürürlüğe giren bu İşbirliği Anlaşması'ndan altı yıl sonra, otuz altı yıllık Kıbrıs Türk Havayolları iflas etmişti. Böylece Kuzey Kıbrıs hava ulaşım pazarı tamamen Türkiye sermayesinin tekeline girmiş oldu. Dönemin Ulaştırma Bakanı Sayın Binali Yıldırım Kıbrıs Türk Hava Yollarının iflasıyla ilgili olarak şöyle demişti: “Ortada peşkeş çekilecek, kıyak yapılacak bir şey yok, 130 milyon lira borç var. Bir yanda da işletmeciliğini yapmakta zorlanan bir şirket var.” Ancak bunun diğer önemli boyutu olan Kıbrıs Türk Hava Yollarındaki 700'den fazla emekçinin işinden olmasıyla ilgili olarak hâlen mağduriyetler sürüyor, giderilmiş değil daha doğrusu ve iflasın sebeplerine dair araştırmalar bir şekilde sonuçsuz bırakılmış. Bu hava yolunu iflasa sürükleyen hiçbir yönetici ve bunun Türkiye ayağındaki yetkilileri ise herhangi bir işlemde, sorgulamadan geçmemiştir. Yüzde 50 Türk Hava Yolları iştiraki olan, marka değeri olarak Kuzey Kıbrıs'ın yerli kurumu niteliğindeki KTHY'nin tekrar işler hâle gelmesi yerine, KTHY uçuşlarının Türkiye Cumhuriyeti Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü tarafından askıya alınması ve ardından, şirketin tamamen kapatılması Kıbrıs halkı açısından hâlen bir travmadır. Yani bu, Kıbrıs'a verilen bir desteği göstermiyor; tam tersine, hava yolları şirketi olmayan bir ülke olan KKTC'yle sivil havacılık iş birliği anlaşması yürütmek ekonomik açıdan Kıbrıs Türk halkı aleyhine sonuçlar doğuracak bir durumdur. Bu sebeple, tadil edilen bu anlaşmanın yerine, Kıbrıs Türk halkının ekonomik bağımsızlığını garanti altına alacak yeni bir politika ihtiyacı gerekçesiyle bu kanun teklifine şerh koymak istiyoruz. Bu, KKTC halkının kendi ayakları üzerinde durmasıyla çelişen bir durumdur.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Kıran, isterseniz, bütün sorulara toplu bir cevap verin.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI YAVUZ SELİM KIRAN - Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Öncelikle, Yunus Emre Bey, özellikle Türkiye'ye karşı Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti temelinde kurulan ittifaka ve diğer ülkelere ilişkilerimize dikkat çekti. Ben de esasen, anlaşmayı anlatırken, izah ederken Avrupa Birliği başta olmak üzere bu sorunda uluslararası kuruluşların, uluslararası kuruluşların, birtakım mekanizmaların ve ülkelerin taraf hâline geldiğini vurgulamıştım ama karşımızda kim olursa olsun, biz millî menfaatlerimizden ve haklı davamızdan vazgeçmeyiz, vazgeçemeyiz. Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde herhangi bir sıkışıklığımız, haksızlığımız veya yanlışlığımız da söz konusu değildir. Biz tamamen uluslararası hukuktan kaynaklanan haklarımızın takipçisiyiz ve bu haklarımızın da sonuna kadar takipçisi olacağız. Bu haklarımızı takip ederken başkalarının hukuk dışı birtakım uygulamalarına da müsaade etmeme noktasında, hem tarihimizden hem de ülkemizin gücünden kaynaklı haklarımızın takipçisi olmaya devam edeceğiz Hükümet olarak karşımızda kim olursa olsun. Ama bir taraftan da uluslararası hukukun bu anlamda galip gelmesi için, haklı çıkması için ve Türkiye'nin de haklı tezlerinin anlaşılması için mücadelemizi sürdüreceğiz yani hem sahada hem masada güçlü diplomamızla bu mücadeleyi yürüteceğiz. Nitekim, bir taraftan Fatih ve Yavuz sondaj gemilerimiz orada, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin Türkiye Petrollerine verdiği ruhsat sahalarında aramalarını, sondaj faaliyetlerini sürdürürken diğer taraftan da Sayın Bakanımız, Sayın Cumhurbaşkanımız muhataplarıyla uluslararası platformda Rum kesiminin adanın hidrokarbon kaynaklarını tek taraflı olarak sömürmemesi için uluslararası hukuku hatırlatıyor, diplomasiyi hatırlatıyor ve bu noktada Türkiye'nin ve Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin haklarına hâle getirilmemesi için bir taraftan da bu mücadeleyi sürdürüyor.

Utku Bey'in, 1 Temmuzda adaya düşen füzeyle ilgili sorusu oldu. Evet, S200 olduğu anlaşılan bir füzenin menziline sarmasıyla ve Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti hava sahasında nihai menziline ulaşmış havada patlaması suretiyle gerçekleşen bir olay. Çok şükür, bir can ve mal kaybımız yok. Bu konuda, tabii -nasıl olduğu, hangi özelliklere sahip- askeri makamlarımız teknik incelemelerini sürdürüyor. Bunları yeri geldiğinde ve bu incelemeler sonuçlandığında kamuoyuyla da paylaşacaktır. Bu noktada, biz, Bakanlık olarak açıklamamızı yaptık ve Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti temsilcilerinin de Birleşmiş Milletler ve uluslararası platformlarda yaptıklarını, çabalarını destekleyeceğimizi Bakanlık olarak vurguladık.

Maraş konusunda adada yürütülen tartışmalar esasen evveliyatı olan bir husus. Bu konuda, geçmişte hem bilimsel hem akademik hem de siyasi birtakım çalışmalar olmuştu. Şimdi, bunların, bu çalışmaların sonucunda ortaya çıkan tablonun hayata geçirilmesidir Maraş konusu. Biz de açıkçası bunu destekliyoruz ve bu konuda, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'ne hem vakıfların Maraş'taki mülkiyeti olsun hem Maraş'ın kalkınması olsun, millî davamıza katkısı noktasında olsun, bu noktada Türkiye, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'ne elinden gelen desteği vermeyi sürdürecektir.

Kıbrıs Türk Hava Yollarıyla ilgili konu, tabii bir ticari konu esasen. Uluslararası uçuşu, güzergâhı olmayan bir şirketin orada tabii varlığını sürdürmesi güç görünmekteydi. Bu nokta da zaten ticari birtakım sonuçları da Kıbrıs Türk Hava Yolları üstlenmek durumunda kaldı ama Kıbrıs Türk Hava Yolları kapandı diye Türkiye Cumhuriyeti olarak bizler orayı boş bırakamayız. Nitekim, konuşmamda da ifade ettiğim gibi, haftada 292 frekans yolcu oraya taşıyoruz ve Ercan Havalimanı'nın Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin sivil havacılıktaki konumunun güçlenmesi için de Türkiye her alanda olduğu gibi bu alanda da Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'ni yalnız bırakmayacaktır.

Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Sayın Yıldız, buyurun.

AHMET YILDIZ (Denizli) – Teşekkürler Sayın Başkanım.

Şimdi, birazdan Katar'ı da görüşeceğiz, ben bu bağlamda bir şey sormak istiyorum.

Doğu Akdeniz'de neredeyse savaş tehditlerine varan inisiyatifler alıyoruz çıkarlarımızı korumak için, KKTC'nin çıkarlarını korumak için. Daha önce Katar'la ilgili bir anlaşma görüşülürken bu konu gündeme gelmişti, Katar'ın buradaki ortaklığı. Hatta o anlaşmayı Komisyon bloke etmek istemişti ama daha önceki şeyde görüşülüp kabul edildiği için önceki dönemde geçmiş idi. Arada, benim katılmadığım toplantılarda belki açıklık getirilmiş olabilir ama iş hakikaten çok tırmandı. Herhâlde Katar'la mutlaka ele almışızdır. Onlardan bir açıklık getirildi mi konuya? Çünkü biz de biraz tutarsız duruma düşüyoruz hakikaten o konuda. Birilerini tehdit ederken Katar'la ilgili ne yaptığımızı ben de hakikaten bilmek istiyorum veya onların cevabı ne oldu bu konuda?

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI YAVUZ SELİM KIRAN – Sayın Vekilim, Katar Petroleum, Kıbrıslı Rumlar tarafından araştırma ve sondaj ruhsatı verilen 10'uncu parselde ExxonMobil'le birlikte bir konsorsiyum içerisine girdi. Bu alan ülkemizin kıta sahanlığıyla çakışmayan bir alan ama biz tabii ki, her hâlükârda, Katarlı dostlarımızın, kardeşlerimizin Türkiye Cumhuriyeti'nin her dönemde olduğu gibi yanında olmasını beklediğimizi kendilerine ilettilik ve bu noktada, Katar, hiçbir şekilde Türkiye Cumhuriyeti'nin ve Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin haklarına halel getirecek bir adım içerisinde olmayacağını da bizlere her fırsatta beyan etti ve bu noktada Türkiye Cumhuriyeti'nin ve Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin bir dostu olarak bu alandaki faaliyetlerini sürdüreceğini bize beyan etti. Bunun dışında, Türkiye'nin veya Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin karşısında herhangi bir faaliyetin içerisinde Katar'ı görmekten memnuniyet duymayacağımızı da biz ifade ettik.

BAŞKAN - Söz almak isteyen başka üyemiz olmadığı cihetle teklifin tümü üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Teklifin maddelerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyeler... Kabul edilmiştir.

Teklifin maddelerini okutuyorum:

TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ İLE KUZAY KIBRIS TÜRK CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ ARASINDA 19 EYLÜL 2002 TARİHİNDE İMZALANMIŞ SİVİL HAVACILIK İŞBİRLİĞİ ANLAŞMASINI TADİL ETMEK ÜZERE TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ İLE KUZAY KIBRIS TÜRK CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ ARASINDA PROTOKOLÜN ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞUNA DAİR KANUN TEKLİFİ

MADDE 1- (1) 2 Haziran 2015 tarihinde Lefkoşa’da imzalanan “Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında 19 Eylül 2002 Tarihinde imzalanmış Sivil Havacılık İşbirliği Anlaşmasını Tadil Etmek Üzere Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Protokol”ün onaylanması uygun bulunmuştur.

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 2- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 3- (1) Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teklifin tümünü oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Özel sözcülerle ilgili önergeyi okutuyorum:

Dışişleri Komisyonu Başkanlığına

(2/1946) esas numaralı Kanun Teklifi’nin Komisyon Raporu hakkında Karabük Milletvekili Niyazi Güneş, İstanbul Milletvekili Ahmet Hamdi Çamlı, Gaziantep Milletvekili Ali Şahin ve İzmir Milletvekili Ceyda Bölünmez Çankırı’nın özel sözcüler olarak atanmasını teklif ederim.

Volkan Bozkır

İstanbul

Dışişleri Komisyonu

Başkanı

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Komisyon raporuna muhalefet şerhi koymak isteyen üyelerimiz şayet varsa 5 Temmuz 2019 Cuma günü saat 17.00’ye kadar muhalefet şerhlerini iletmelerini istirham ediyorum.

Gündemin 4’ üncü maddesine geçiyoruz.

4.- Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Ürdün Haşimi Krallığı Hükümeti Arasında Gemiadamı Belgelerinin Karşılıklı Tanınmasına İlişkin Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1775)

BAŞKAN – Gündemin 4’üncü maddesinde, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop’un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Ürdün Haşimi Krallığı Hükümeti Arasında Gemiadamı Belgelerinin Karşılıklı Tanınmasına İlişkin Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi var.

(2/1775) esas numaralı Kanun Teklifi 5 Nisan 2019 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulmuştur, 29 Nisan 2019 tarihinde Komisyonumuza havale edilmiştir.

Sayın Kıran, buyurun.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI YAVUZ SELİM KIRAN – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Ürdün pek çok açıdan bölgemizdeki önemli ülkelerden biri ve Türkiye'nin yakın ortağı. Ürdün'ün istikrarı Orta Doğu'nun güvenliği bakımından da çok önemli. Ayrıca, Ürdün, tarihî olarak Kudüs'teki kutsal mekânların korunması görevini de yerine getiriyor. Bu özelliğiyle Ürdün, Kudüs'ün statüsünün muhafazası ve genel olarak Filistin konusunda da önemli bir rol oynuyor. Türkiye ile Ürdün arasındaki ilişkiler de bu anlayış çerçevesinde gelişmeye devam ediyor. Türkiye ve Ürdün'ün bölge meselelerine yaklaşımlarının örtüştüğünü memnuniyetle müşahade ediyoruz. Terörle mücadele, Suriye'de siyasi çözüme ulaşılması, Irak'ın istikrara kavuşması, Filistin meselesinin iki devletli temelde çözümü ile bölgenin barış ve istikrarının güçlendirilmesi konularında ülkemiz ve Ürdün arasında ortak bir irade bulunuyor. Ürdün makamları FETÖ'yle mücadele bağlamında da ülkemizle daima dayanışma içerisinde olan bir ülke.

2018 yılında Sayın Bakanımız, Sayın Ticaret Bakanımız ve Sayın Genelkurmay Başkanımız ile milletvekilleri heyetimizin Ürdün'ü, yine Kral Abdullah, Ürdün Başbakanı Razzaz, Dışişleri Bakanı Safadi, Sanayi, Ticaret ve Tedarik Bakanı Tarık Hammouri ve Ürdünlü milletvekillerin ülkemizi ziyaretleri de bu anlamda ilişkilerimize ivme katan ziyaret silsileleri olmuştur. Türk Hava Yollarımızın Amman'a haftada 17 frekans uçuşu bulunuyor, yaz aylarında bu frekans 21'e çıkıyor. Bu çerçevede, 2018 yılında Ürdün'den ülkemize gelen turist sayısı 300 bini geçti. Ülkelerimiz arasındaki ticaret hacmi de artıyor, 2018 yılında 1 milyon dolar düzeyine yaklaştı. Bu anlamda ülkelerimiz arasında ekonomik ve ticari iş birliği anlaşmasının imzalanmasına yönelik çalışmalarımız devam ediyor. Bütün bu ilişkiler manzumesi çerçevesinde, 24 Mart 2010 tarihinde ülkemiz ile Ürdün Haşimi Krallığı arasında bir denizcilik anlaşması imzalanmıştı. Yine, ülkemiz ile Ürdün Haşimi Krallığı Hükümeti arasında Gemiadamı Belgelerinin Karşılıklı Tanınmasına İlişkin Protokol 26 Ekim 2017 tarihinde imzalanmıştı. Bu protokol, Türk gemi adamlarının Ürdün bayraklı gemilerde istihdamı için gerekli hukuki zemini sağlamış olacak, iki ülke arasında denizcilik alanındaki iş birliğinin artırılmasına katkıda bulunacaktır. Dolayısıyla ilişkilerimize bu şekilde önemli bir katkısı olacak anlaşmanın kabulü noktasında Yüce Meclisimizin desteğini önemsiyor ve teşekkür ediyoruz.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığımız Deniz Ticareti Genel Müdür Vekili Okay Kılıç, buyurun.

ULAŞTIRMA VE ALTYAPI BAKANLIĞI DENİZ TİCARETİ GENEL MÜDÜR VEKİLİ OKAY KILIÇ – Sayın Başkanım, çok değerli milletvekillerimiz; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Anlaşmanın konusu, Ürdün'le birlikte gemiadamlarımızın karşılıklı olarak tanınmasına ilişkin bir anlaşma. Bir protokol imzalandı 2017 yılında. Uluslararası Denizcilik Örgütü'nün "STCW" dediğimiz Gemiadamları Sözleşmesi'ne göre, gemiadamlarımızın başka ülke bayraklarında çalışabilmesi için ya da başka ülkelerdeki gemiadamlarının Türk Bayraklı gemilerde çalışabilmesi için karşılıklı anlaşmalar yapıyoruz. Tamamen uluslararası taraf olduğumuz bir sözleşmenin gereği ve şu ana kadar 30 ülkeyle yaptık. Bu Ürdün'de de ilişkilerimiz, gerek IMO'daki Uluslararası Denizcilik Örgütündeki ilişkilerimiz de çok iyi ve iki ülke olarak da karşılıklı görüşmelerimiz sürüyor, denizcilik alanında karşılıklı iş birliğimiz var. Bu da yine bu kapsamda hazırladığımız, imzaladığımız bu protokolün yüce Meclisimizden onaylanmasını, geçmesini içeriyor.

Teşekkür ederim tekrar bize söz verdiğiniz için.

BAŞKAN – Söz almak isteyen üyemiz olmadığı cihetle teklifin tümü üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Teklifin maddelerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teklifin maddelerini okutuyorum:

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ İLE ÜRDÜN HAŞİMİ KRALLIĞI
HÜKÜMETİ ARASINDA GEMİADAMI BELGELERİNİN KARŞILIKLI
TANINMASINA İLİŞKİN PROTOKOLÜN ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞUNA
DAİR KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- (1) 26 Ekim 2017 tarihinde Ankara’da imzalanan “Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Ürdün Haşimi Krallığı Hükümeti Arasında Gemiadamı Belgelerinin Karşılıklı Tanınmasına İlişkin Protokol”ün onaylanması uygun bulunmuştur.

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 2- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 3- (1) Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teklifin tümünü oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Özel sözcülerle ilgili önergeyi okutuyorum:

Dışişleri Komisyonu Başkanlığına

(2/1775) esas numaralı Kanun Teklifi’nin Komisyon Raporu hakkında Bursa Milletvekili Atilla Ödünç, Gaziantep Milletvekili Ali Şahin, İstanbul Milletvekili Ahmet Hamdi Çamlı ve Karabük Milletvekili Niyazi Güneş’in özel sözcüler olarak atanmasını teklif ederim.

Volkan Bozkır

İstanbul

Dışişleri Komisyonu

Başkanı

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Komisyon raporuna muhalefet şerhi koymak isteyen üyelerimizin 5 Temmuz 2019 Cuma günü saat 17.00’ye kadar muhalefet şerhlerini Komisyonumuza iletmelerini istirham ediyorum.

Ulaştırma ve Altyapı temsilcilerine teşekkür ediyorum katkılarından dolayı.

Gündemin 5’inci maddesine geçiyoruz.

5.- Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Pakistan İslam Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hükümlülerin Nakli Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1593)

BAŞKAN – Gündemin 5’inci maddesinde, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım’ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Pakistan İslam Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hükümlülerin Nakli Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi var.

(2/1593) esas numaralı Kanun Teklifi 14 Şubat 2019 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulmuştur, 27 Mart 2019 tarihinde Komisyonumuza havale edilmiştir. 26'ncı Yasama Döneminde de Komisyonumuza havale edilen ve Komisyonumuzda görüşülüp oy çokluğuyla kabul edilen anlaşma, dönemin sona ermesi sebebiyle Genel Kurulda görüşülemeyerek kadük kalmıştır.

Sayın Kıran, buyurun.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI YAVUZ SELİM KIRAN – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Tabii, söz konusu Pakistan olunca karşımda Gaziantep Milletvekilimiz Ali Şahin varken konuşmak epey zor olacak. Bu vesileyle kendisinin de Pakistan anılarının canlanmasına vesile olacak bir anlaşma. O yüzden, güçlü desteklerini bütün komisyonumuz adına bekliyoruz.

Tabii, hükümlülerin nakli konusu, ülkeler arasında genel anlamda konsolosluk konularının içinde yer aldığı bir husus ve önemli bir parçası. Bu anlaşmalar, esasen, ülkelerin vatandaşlar arasındaki ilişkilerinin güçlü şekilde temini ve ilişkilerde herhangi bir sorun teşkil etmemesi noktasında önemli bir katkı sağlıyor. Pakistan'la son dönemde, zaten tarihten gelen ilişkilerimiz, özellikle Başbakan İmran Han'ın ziyareti sonrasında ve yine Pakistan devleti tarafından FETÖ'nün terör örgütü olarak kabul edilmesi ve daha sonra FETÖ okullarının Maarif Vakfına devredilmesi süreciyle son derece önemli bir ivme kazandı. Ticari ilişkilerimiz her ne kadar potansiyelin altında olsa da gelişmeye devam ediyor ama bu potansiyeli harekete geçirme noktasında da hem Sayın Cumhurbaşkanımızın hem Pakistan yönetiminin karşılıklı iradesi ve gelişen bu ziyaretler silsilesinden sonra, inşallah, hak ettiği seviyeye de ulaşacağını düşünüyoruz. O yüzden bütün bu son süreçte yaşanan gelişmeleri taçlandırarak şekilde, bu hükümlülerin nakli anlaşmasının özellikle Türkiye-Pakistan arasında konsolosluk konularında önemli bir adımın atılmasına da vesile olacağını belirtmek istiyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Adalet Bakanlığı Dış İlişkiler ve Avrupa Birliği Genel Müdürü Sayın Yavuz Yılmaz, buyurun.

ADALET BAKANLIĞI DIŞ İLİŞKİLER VE AVRUPA BİRLİĞİ GENEL MÜDÜR VEKİLİ YAVUZ YILMAZ – Sayın Başkanım, değerli Komisyon üyeleri; öncelikle hepimizi saygıyla selamlıyorum.

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Pakistan İslam Cumhuriyeti Arasında Hükümlülerin Nakli Anlaşması taslağının her iki ülkece imza altına alınması, devletlerimiz arasındaki adli iş birliğini güncel gelişmeler kapsamında yeni bir hukuki zemine kavuşturması sebebiyle önem taşımaktadır.

Pakistan ve Türkiye arasında devam eden iş birliğini adli alanda da en üst düzeye getirmek bağlamında ülkelerimiz arasında Ceza İşlerinde Karşılıklı Yardımlaşma Sözleşmesi, Suçluların Geri Verilmesi Anlaşması, Hukuki ve Ticari Konularda Adli Yardımlaşma Sözleşmesi ile Hükümlülerin Nakli Anlaşması imzalanmıştır. Bu anlaşmanın imzalanması da hükümlülerin nakli konusunu hukuki bir zemine oturtacaktır. Bu vesileyle hepimize tekrar saygıyla selamlarımı sunuyorum.

BAŞKAN – Sayın Emre, buyurun.

YUNUS EMRE (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Tabii, Pakistan bizim için tabii çok önemli, tarihsel, güçlü bağlarımız var. İstiklal Savaşı'na Hint Müslümanların desteği... Belki daha da önceye götürülebilir, çok önemli bağlarımız olan bir kardeş ülke. Böyle bir ülkeyle ilişkilerin geliştirilmesi tabii ki önemli ancak bizim üzerinde durduğumuz bir temel konu var; idam cezası meselesi. Bildiğiniz gibi, uluslararası platformda idam cezasının en sık uygulandığı ülkelerden biri Pakistan ve yine bu kapsamda, Irak, Suudi Arabistan ve İran'la birlikte

bu 4 ülke, dünyadaki idam cezalarının yaklaşık yüzde 84'ünü uygulayan ülkeler. Biz, parti olarak, Türkiye'nin Avrupa Konseyi üyeliğini ve yine bu kapsamda, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin özellikle 6'ncı ve 13'üncü ek protokolleri kapsamında idam cezasının bir insan hakları sorunu olarak ele alınması yaklaşımını benimsiyoruz. O bakımdan, buradaki Türkiye-Pakistan ilişkileri bağlamının dışında bu durumu hatırlatmam gerekir diye düşünüyorum hem Adalet Bakanlığımız hem Dışişleri Bakanlığımız bakımından.

Yine, ayrıca, Türkiye'de bir süredir bu da bir politik tartışma meselesi hâline geldi, idam cezası konusu. Tekrar hatırlatmak istiyorum: Avrupa Konseyinin üyesi bir ülke olarak hatta yetmiş yıllık üyesi bir ülke olarak Konseyden dışlanmamızla sonuçlanacak ve imza altına almış olduğumuz 6'ncı ve 13'üncü ek protokoller bakımından da çok sorunlu olan bu tartışmanın Türkiye'ye pek faydası olmadığını hatırlatmak istiyorum. Yine, bu kapsamda, Konsey üyeleri içinde idam cezasının bir temel mesele olduğunu, Sayın Dışişleri Bakanı Çavuşoğlu'nun Avrupa Konseyi Parlamenter Asamblesi Başkanı olduğu sırada idam cezasıyla ilgili Rusya'yı eleştiren bir dokümanı yayınladığını yine hatırlatmak istiyorum. Yine, hafızam beni yanıltmıyorsa -Sayın Sezgin burada, Moskova Büyükelçisi olarak daha doğru açıklayacaktır- Rusya'da hukuk sistemlerinde her ne kadar idam cezası bulunsa bile, bir moratoryumla uzun süredir uygulamıyorlar ve bunun uygulanmayacağını deklare etmiş oluyorlar. O bakımdan, hem Türkiye'deki idam tartışmalarını hatırlatmak hem de dış politikamız bakımından insan hakları, demokrasi, hukukun üstünlüğü gibi ilkelerin yol gösterici ilkeler olmasını bizim arzuladığımızı ve idam cezası meselesine de bu kapsamda yaklaştığımızı belirtmek istiyorum.

Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN – Sayın Çeviköz, buyurun.

AHMET ÜNAL ÇEVİKÖZ (İstanbul) – Çok teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Değerli milletvekili arkadaşım Yunus Emre'nin de belirttiği gibi bu anlaşma bizim için fevkalade önemli idam cezasının uygulanması bakımından. Ben öncelikle, Pakistan ile Türkiye arasındaki ilişkilerin bilhassa Gaziantep'te çok yoğun bir muhabbete dönüşmüş olmasını öğrenmekten büyük memnuniyet duyduğumu belirtmek isterim.

ALİ ŞAHİN (Gaziantep) – Potansiyel büyükelçi olduğumu da ortaya koymuş oluyorum bu vesileyle.

AHMET ÜNAL ÇEVİKÖZ (İstanbul) – Şimdiden tebrik ederiz sizi.

BAŞKAN – Cevabı Urduca alabilirsiniz.

AHMET ÜNAL ÇEVİKÖZ (İstanbul) – Şöyle bir deneyimimi paylaşmak isterim, özellikle Adalet Bakanlığı yetkilileriyle: 2000 yılında Özbekistan'ın o zamanki Cumhurbaşkanı'na suikast girişiminde bulunmaktan suçlu olduğu ileri sürülen 2 Özbek vatandaşı Türkiye'de yakalandı ve bu 2 kişinin Özbekistan'a iadesi için Özbekistan çok ciddi bir şekilde Türkiye'ye baskı yapmaya başladı. O sıralarda zaten Türkiye ile Özbekistan arasındaki ilişkiler pek de iyi değildi ancak bu olay Türkiye-Özbekistan ilişkilerinin daha da kötüleşmesine yol açtı. Bizim bu iadeyi gerçekleştiremememizin başlıca nedenini de Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'ni imzalamış olmamız ortaya çıkarmıştı. Avrupa Konseyinden çok ciddi baskılar geldi ve bir yandan Özbekistan'la ilişkileri bozmamak, bir yandan da Avrupa Konseyindeki ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'ni imzalamış olmamızdan dolayı üzerimize almış olduğumuz yükümlülükleri nasıl bağdaştırırız diye ciddi bir çabaya girdik. O zaman şöyle bir anlayışa vardık: Özbekistan Hükümetinden resmî olarak bu 2 kişinin iade edildikleri takdirde idam cezasına tabi olmayacaklarına dair bir yazılı taahhüt aldık. Tabii, bunu Avrupa Konseyine kabul ettirmek çok kolay olmadı çünkü böyle bir taahhüdün ne kadar tutulacağı da hiçbir zaman bir güvence ve garanti

içermiyordu. Ancak biz bunu kullanarak Avrupa Konseyini ikna etmeye çalıştık ve aşağı yukarı üç aya yakın bir süre bu mücadele devam ettikten sonra bu 2 Özbek vatandaşını Özbekistan'a iade ettik. İade ederken de bu şahısların Özbekistan'a gittikten sonra akıbetlerini de büyükelçiliğimiz üzerinden takip edeceğimizi yine Özbekistan tarafına belirttik ve bu takipte de ısrarlı olduğumuzu ayrıca Avrupa Konseyine de bir gerekçe olarak anlattık. Tabii, on dokuz yıl önce olan bir olaydan söz ediyorum, herkesin hafızasında veya kayıtlarda bu net olarak olmayabilir. Acıklı olan, bu 2 Özbek vatandaşı Özbekistan'a iade edildikten sonra kayboldular, bir daha da kendileriyle ilgili pek bir haber alınmadı. Onun için bizim böyle bir anlaşma imzalamamız hâlinde muhatabımızın ceza yasalarında idam cezasının bulunması, suçluların iadesi gündeme geldiğinde bizi Avrupa Konseyi açısından ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi yükümlülüklerimiz açısından, biraz evvel Yunus Emre'nin de belirttiği gibi, çok ciddi şekilde zorlayacaktır. Bunun önleminin nasıl alınacağını sormak isterim.

Ayrıca, bu anlaşmanın içeriğine bakıldığında, bu anlaşmada temel olarak hükümlü naklinin gerçekleşmesinin hangi şartlarda mümkün olduğu ve naklin, talep eden ve kendisinden talep edilen ülkeyle infaz rejimi yönünden sonuçları düzenlenmiş. Anlaşma, naklin şartları, bilgi sağlama yükümlülüğü iletecek belgeler, belgelerin tasdiki, istemler, cevaplar gibi konuları ihtiva ediyor ve hükümlülerin de cezalarını kendi ülkelerinde çekmelerine imkân tanıyor. Ancak hükümlü ve devlet arasında olası bir uzlaşmazlığın nasıl çözüleceği hakkında bir açıklık bulamadık. Tabii, bu vesileyle de ister istemez aklımıza Türkiye'de hüküm giymiş kaç Pakistan vatandaşının olduğu sorusu geliyor. Aynı şekilde, Pakistan'da hüküm giymiş ve Türkiye'ye iade bekleyen Türk vatandaşlarının sayısı kaçtır, bunu öğrenmek isteriz. Bir de anlaşma metninde anlaşmanın geçerlilik süresine ilişkin bir ifade bulunmuyor. Biz açıkçası, bütün bu gerekçelerle bu anlaşmaya şerh koyacağımızı burada belirtmek isteriz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Kemalbay, buyurun.

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Teşekkür ederim.

Benden önceki konuşmacıların açıkladığı gibi, katılıyorum, Türkiye giderek kendi içinde de demokrasi kriterleri bakımından oldukça geriye gidiyor. Öte taraftan, evrensel hukuk normları ve insan hakları değerleri açısından son derece kritik bir noktada olan Pakistan'la bu anlaşmanın onaylanmasının, hukukta yeri olmayan, siyasi sebeplerden dolayı ceza almış kişilerin kendi rızaları dışında nakledilmesiyle kötü sonuçlar sağlayacağını düşünüyoruz. Üstelik de idam cezasını uygulayan bir ülkeye suçlu iadesi yapılması kabul edilemez, bunun doğuracağı çok ciddi sakıncalar göz önünde bulundurulurken bu anlaşmanın yapılmaması gerekir. Bu sebeple biz de şerhimizi koyuyoruz.

BAŞKAN – Sayın Sezgin, buyurun.

AYDIN ADNAN SEZGİN (Aydın) – Çok teşekkürler Sayın Başkan.

Pakistan'la ilişkilerimiz malum, kimsenin, hiçbir Türk vatandaşının bunu sorgulayacağını düşünmüyorum ama Sayın Yunus Emre'nin ve Sayın Çeviköz'ün idam cezasıyla ilgili olarak belirttikleri hassasiyete tamamen katıldığımı belirtmek isterim. Sayın Yunus Emre'nin vermiş olduğu rakam da fevkalade etkileyici bir rakam yalnız o rakamda Çin yok. Bu vesileyle belirteyim, Çin'le ilgili maddenin gündemimizden çıkarılmış olmasını da ayrıca memnuniyetle karşılıyorum.

Yalnız, bu, tabiatıyla nakil anlaşması yani suçluların iadesi anlaşması zaten var Pakistan'la aramızda. Ben Sayın Çeviköz'ün sormuş olduğu fevkalade isabetli soruları tekrarlıyorum, bir de bugüne kadar suçluların iadesi anlaşması çerçevesinde kaç suçlunun iade edildiğine dair ve bunların akıbeti hakkında bilgi rica ediyorum.

Rusya'yla ilgili Sayın Yunus Emre'nin sorusuna cevaben, evet, on yılı aşkın süreden beri moratoryum uygulanmakta Rusya Federasyonu'nda ve taahhütlü bir moratoryum bu.

Çok teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Şahin, buyurun.

ALİ ŞAHİN (Gaziantep) – Öncelikle, Sayın Bakanın Pakistan nosyonu ile alakalı vurgusu için teşekkür ediyorum. Gerçekten Pakistan müstesna bir ülke. Zaman zaman kendi kendime sorarım, acaba bugün de önüme dünyanın farklı ülkelerinden üniversiteleri koysalar yine Karaçi Üniversitesinde lisans, yüksek lisans yapmayı tercih eder miydim diye, cevabım, kesinlikle, hiç kuşkusuz, evet oluyor. O anlamda yedi yılımı geçirdiğim bir ülke olması hasebiyle ve Türkiye'yle olan ilişkilerini de göz önünde bulundurduğumuzda, Türkiye Pakistan'ın öncelikli dost ve kardeş olarak tanımladığı ülkelerden bir tanesi. Bu anlamda, yedi yılımı lisans ve yüksek lisans yapmak suretiyle Karaçi Üniversitesi Uluslararası İlişkiler Bölümünde Pakistan'da geçirmiş olmaktan büyük keyif aldım ve özellikle, özgür düşünebilme, özgün düşünebilme kabiliyetimin orada daha da gelişmiş olduğunun da altını çizmek isterim.

Benim altını çizmek istediğim noktalardan biri, sanki Pakistan'daki idam konularıyla “Suudi Arabistanvari” bir ülke oluştu şuuraltlarımızda. İdam konusu Pakistan'da da yoğun bir şekilde ve uzun süredir tartışılan bir konu. Ben de gelmeden önce yaptığım bir araştırmada şunu gördüm: Bugüne kadar 8 bin civarında idam mahkûmu olduğunu ve bunların birikmiş, idam bekleyen mahkûmlar olduğunu ancak idamın sıkça başvurulan bir yöntem olmadığını burada söylemem gerekiyor. İkincisi: Sayın Sezgin'in belirttiği gibi, ben de o noktaya vurgu yapacaktım, bu bir nakil anlaşması. Zaten suçluların iadesi anlaşması daha evvelden yapılmıştı, suçlu nakillerine ilişkin süreçleri belirliyor.

Belirtmek istediğim diğer bir konu da şu: Türkiye'de bulunan Pakistanlılar veya suça teşebbüs etmiş Pakistanlılar genelde Pakistan'da bir rejim problemi ve siyasi bir gerilim, “İranvari” “Suudi Arabistanvari” bir rejim problemi yaşanmadığı için, kendisine göre zayıf da olsa bir demokratik sistemi olduğu için böyle siyasi sebeplerle Türkiye'ye intikal etmiş suçlulardan öte, daha ziyade, illegal yollardan Avrupa'ya göç etmek isteyen, insan kaçakçılığı kurbanı olmuş, bir şekilde, Türkiye'de yaşamak suretiyle suça karışmış insanlarla karşılaşılıyor, Pakistanlılarla. Bunların naklinin belki daha uygun şartlarda düzenlenmesine ilişkin bir çalışma bu.

Bu noktaların altını çizdikten sonra bir hatıramla noktalayayım. Karaçi'de lisansımı ve yüksek lisansımı yaptım, 18 milyonluk devasa bir şehir Karaçi. Rengârenk minibüslerin içerisinde sıkış tıksız, arı kovanını andıran bir yolculuk esnasında -hepinizin zihninde belirecektir, altında, üstünde, etrafında bir sürü insan toparlanmış bir şekilde- Karaçi'de minibüsün içerisindeyim ve önümde yaşlı bir amca oturuyor, yüzü kırış kırış, saçları bembeyaz, pejmürde bir hâlde. Kafasını gayriihtiyari bana doğru kaldırıp ten rengimden herhâlde biraz farklı olduğumu görünce “...”(*) dedi, “Nerelisiniz?” dedi, “...”(*) Türk'üm deyince hemen yerinden kalkıp bana yerini vermeye çalıştı o yaşlı, gariban, fukara ve kırış kırış olmuş simasıyla. “Sen Türk'sen buraya oturmayı sen hak ediyorsun, sen bizim misafirimizsin, sen Osmanlı torunusun, burada oturmak senin hakkın.” diyerek bana yer vermeye çalıştı. Bu benim için Karaçi'de o yıllarda karşılaştığım en çarpıcı hikâyeydi.

Çok teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Dışişleri Komisyonumuzda güzel Pakistan Urdu lisanının telaffuz edilmesi de ayrı bir memnuniyet oldu bizim için, sağ olun.

* Bu bölümlerde hatip tarafından Türkçe olmayan kelimeler ifade edildi.

** Bu bölümlerde hatip tarafından Türkçe olmayan kelimeler ifade edildi.

AYDIN ADNAN SEZGİN (Aydın) – Bunun zabıtlarda düzgün yazılması için özen gösterilmesini rica ediyorum.

BAŞKAN – Ali Şahin Bey, özellikle ilgilenecektir, ben de Başkan olarak bütün önlemleri alacağım.

ALİ ŞAHİN (Gaziantep) – İlgileneceğim efendim.

BAŞKAN - Sayın Yıldız, buyurun.

AHMET YILDIZ (Denizli) – Sayın Başkanım, cevaplar topluca ve kapsayıcı olsun diye bir iki şeyi tavzih edeceğim. Konsolosluk tecrübemizden, bu hükümlü nakli anlaşmaları... Nakil zaten isteğe bağlı değil mi? Mahkûmun isteğiyle olan bir şey yani sadece devletin talebiyle olan bir şey değil. Yine de soruları dikkate almak lazım çünkü Pakistan’la bir anlaşma müzakeresinde -başka bir konuydu ama- takıldığımız husus, vücut bütünlüğüyle ilgili bazı cezalar ya idamdan ziyade. İnşallah değişmiştir. Evet, hükümlü nakli mahkûmiyetini çekmek üzere yapılıyor ama uygulamaları tam bilemiyoruz bu tür ülkelerde, emin olamıyoruz. Yani el kesme cezası var mı, buna benzer kısas şeyler var mı ve uygulama düzgün mü, onu hakikaten bilmek lazım.

Şimdi, Sayın Başkanım, tabii, Pakistan’la ilgili birinci önceliğimiz, bu ülkeye yardımcı olmak olmalı, destek olmak olmalı. Maalesef, Pakistan, iç yönetişimi gittikçe bozulan bir ülke, uluslararası ilişkilerde de sıkışan bir ülke. Yani her manada bizim desteğimize, uluslararası desteğe, yardıma ihtiyacı var. Yani büyük güçlerin, özellikle Hindistan’ın sıkıştırması, Hindistan kaynaklı sıkıştırma karşısında maalesef, Müslüman komşularının güvenini de bir türlü kazanamıyor yani Bangladeş, Afganistan, onların güvenini bir türlü kazanamıyor. Bu anlaşmayı tabii ki onaylayacağız, buna benzer geldiğinde ama hakikaten, yardımcı olacaksak da Pakistan’ın gerçek durumunu iyi tahlil etmek lazım. Sadece sempaticimiz tamam ama sorunlarını iyi tahlil etmeden, onlara da görüşlerimizi açık söylemeden yardımcı olmuş olmayız.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Teklifin tümü üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Vekillerimizin soruları vardı.

Sayın Kıran, buyurun.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI YAVUZ SELİM KIRAN – Başkanım, müsaade ederseniz, sorular genelde idam cezası ve rıza konularına odaklandı.

Öncelikle Ünal Bey’in ülkemizdeki Pakistanlı hükümlü sayısı ve Pakistan’daki Türk vatandaşı olan hükümlü sayısına dair sorusu olmuştur.

Ülkemizde 243 tutuklu ve hükümlü Pakistan vatandaşı var, Pakistan’da da 39 vatandaşımız var.

Tabii, Yunus Emre Bey’le başlayan süreçte, diğer milletvekillerimiz de idam cezasını özellikle vurguladı. Bu anlaşmanın içeriğinde de sabit olduğu şekilde, biz bu hükümlü nakline karar verirsek eğer o hükümlü naklinin nasıl gerçekleşeceği, oradaki hangi infaz şekliyle gerçekleştirileceğini muhatap ülkenin bize beyan etmesi gerekiyor. Dolayısıyla, Pakistan bunu bize bildirmek zorunda ve Türkiye Cumhuriyeti kanunlarında olmayan bir hüküm eğer orada uygulanırsa zaten hükümlü nakli de mümkün olmayacaktır. Keza, hükümlünün rızasıyla başlayan bir süreç bu; bu da anlaşmada kayda geçirilmiştir. Hükümlünün rızası olmadan herhangi bir hükümlünün Pakistan’a nakli söz konusu olmayacaktır Başkanım.

AYDIN ADNAN SEZGİN (Aydın) – Suçluların iadesi...

DIŞIŞLERİ BAKAN YARDIMCISI YAVUZ SELİM KIRAN – Suçuların iadesi kapsamında bu zamana kadar, sayıca az da olsa karşılıklı birtakım talepler oldu ama bu talepler zaman içerisinde her iki ülke tarafından da çekildi, hitama erdi yani iki ülke arasında hiçbir şekilde bir suçlu iadesi gerçekleşmedi. Burada da herhangi bir anlaşmazlık veya başka bir sorundan kaynaklı değil, tamamen ülkelerin kendi hassasiyetleri ve bu talepleri sona erdirmesinden kaynaklı.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Teklifin tümü üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Teklifin maddelerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teklifin maddelerini okutuyorum:

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ İLE PAKİSTAN İSLAM CUMHURİYETİ
HÜKÜMETİ ARASINDA HÜKÜMLÜLERİN NAKLİ ANLAŞMASININ
ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞUNA DAİR KANUN TEKLİFİ**

Madde 1 – (1) 17 Eylül 2013 tarihinde Ankara’da imzalanan “Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Pakistan İslam Cumhuriyeti Hükümeti arasında Hükümlülerin Nakli Anlaşması”nın onaylanması uygun bulunmuştur.

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Madde 2 – (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Madde 3 – (1) Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teklifin tümünü oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Özel sözcülerle ilgili önergeyi okutuyorum:

Dışışleri Komisyonu Başkanlığına

(2/1593) esas numaralı Kanun Teklifi’nin Komisyon Raporu hakkında İstanbul Milletvekili Ahmet Hamdi Çamlı, Karabük Milletvekili Niyazi Güneş, Bursa Milletvekili Atilla Ödünç ve Gaziantep Milletvekili Ali Şahin’in özel sözcüler olarak atanmasını teklif ederim.

Volkan Bozkır

İstanbul

Dışışleri Komisyonu

Başkanı

BAŞKAN – Komisyon raporuna muhalefet şerhi koymak isteyen üyelerimizin 5 Temmuz 2019 Cuma günü saat 17.00’ye kadar Komisyonumuza iletmelerini istirham ediyorum.

6.- Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Katar Devleti Hükümeti Arasında Cezaî Konularda Adli Yardımlaşma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1794)

BAŞKAN - Gündemin 6’ncı maddesinde, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop’un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Katar Devleti Hükümeti Arasında Cezaî Konularda Adli Yardımlaşma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi var.

(2/1794) esas numaralı Kanun Teklifi 26 Nisan 2019 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulmuştur. 8 Mayıs 2019 tarihinde Komisyonumuza havale edilmiştir.

Sayın Kıran, buyurun.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI YAVUZ SELİM KIRAN – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Katar, az önce de gündeme geldiği üzere bizim son dönemde ilişkilerimizin hızla gelişmeye devam ettiği bir ülke, önemli dostluk ve kardeşlik bağlarımız mevcut. Bu kapsamda, cezai konularda sahip olduğumuz adli iş birliğini hukuki zemine kavuşturmak istiyoruz, bu anlaşma da bunu öngörüyor ve bu anlaşma hayata geçirildiği takdirde her iki tarafın da ulusal egemenlik, haklarda eşitlik ve iç işlerine karışmama ilkeleri temelinde cezai konularda karşılıklı adli yardımlaşma, suçluların iadesi, hükümlü nakli ve ceza yargılarının devri konularındaki mevcut iş birliğini düzenlemek amacıyla önemli bir mesafe almış olacağız. Toplam 50 maddeden oluşuyor ve cezai konularda karşılıklı adli yardımlaşma, suçluların iadesi, hükümlü nakli ve ceza yargılarının devri konularına ilişkin çeşitli hükümler içeriyor bu anlaşma. Bu mülahazalar ışığında, hayata geçirdiğimiz takdirde, sizlerin, yüce Meclisimizin takdirleri ve onayıyla Türkiye ili Katar arasında adli iş birliğini hukuki bir zemine kavuşturmuş olacağız.

Bu noktada anlaşmayı çok önemsiyoruz ve ilişkilerimize katkıda bulunacağına inanıyor ve yüce Meclisimizin desteğini bekliyoruz.

Takdirlerinize arz ediyoruz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Yılmaz, buyurun.

ADALET BAKANLIĞI DIŞ İLİŞKİLER VE AVRUPA BİRLİĞİ GENEL MÜDÜR VEKİLİ YAVUZ YILMAZ – Sayın Başkanım, değerli vekilleri; Sayın Bakan Yardımcımızın da izah ettiği üzere, bu önünüzde bulunan anlaşma taslağı cezai konularda adli yardımlaşma, suçluların iadesi, hükümlü nakline ve ceza yargılamalarının devrine ilişkin hükümler ihtiva ediyor. Bunlar daha önce karşılıklılık ilkesi çerçevesinde yürütülüyordu Katar’la, daha güçlü bir zeminde, sözleşme zemininde bu işlemlerin yürütülebilmesi için hazırlanmış bir anlaşma.

Takdirlerinize arz ederim.

BAŞKAN – Sayın Çeviköz, buyurun.

AHMET ÜNAL ÇEVİKÖZ (İstanbul) – Sayın Başkan, bize gelen metinde biz anlaşmayı kimin imzaladığını göremedik, sadece imzalar var, imzalardan da şahsın ve makamın kim ve ne olduğu hakkında bir çıkarmasa yapmakta güçlük çekiyoruz. Acaba kimlerin imzaladığı belli mi? Niçin sadece imzalar var? İmza bölümünde taraflar niçin yazılmamış?

Bir de benzer anlaşmalar var, Örneğin Rusya’yla, Belarus’la, Bosna-Hersek’le, Sırbistan’la daha önce imzalanmış örnekleri var. Bunlar, gördüğümüz kadarıyla süresiz olarak yapılmış ya da süre belirtilmemiş anlaşmalar ancak Katar’la imzalanan anlaşmanın bir yıl süresi var. Bu açıdan da bir farklılık gösteriyor diğer anlaşmalara nazaran. Acaba bunun özel bir nedeni var mı?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Buna hemen cevap vermek ister misiniz acaba?

ADALET BAKANLIĞI DIŞ İLİŞKİLER VE AVRUPA BİRLİĞİ GENEL MÜDÜR VEKİLİ YAVUZ YILMAZ – Efendim, anlaşma, mevcut Adalet Bakanı Sayın Abbulhamit Gül ile Katar Başsavcısı Ali Bin Fetay El Mali arasında imzalanmıştır, imzaları atan isimler bunlardır.

İkinci olarak, o bir yıllık süre de Katar iç hukuku gereği bu şekilde bir düzenleme yapılabileceğini bildirdikleri için, Dışişleri Bakanlığının da bilgisi dahilinde o dönem için böyle bir süre konuldu.

AHMET ÜNAL ÇEVİKÖZ (İstanbul) – Bu anlaşma metninde imzaların üzerine isimler eklenebilecek mi sonradan?

ADALET BAKANLIĞI DIŞ İLİŞKİLER VE AVRUPA BİRLİĞİ GENEL MÜDÜR VEKİLİ YAVUZ YILMAZ – Onu bilemiyorum, daha sonra isim kullanılıyor mu?

AHMET ÜNAL ÇEVİKÖZ (İstanbul) – Yani usul açısından bir eksiklik olarak görmüyor musunuz?

ADALET BAKANLIĞI DIŞ İLİŞKİLER VE AVRUPA BİRLİĞİ GENEL MÜDÜR VEKİLİ YAVUZ YILMAZ – O dönemde tek bu anlaşma imzalanmamış, çok fazla anlaşma imzalanmış, bu şekilde isimsiz imza atılmış fakat imzadan da zaten Sayın Bakanımızın imzası olduğu belli oluyor.

ALİ ŞAHİN (Gaziantep) – İmza var ama isim yok.

BAŞKAN – Uzman arkadaşımın ifade ettiğine göre, anlaşmanın altında isim yok fakat sevk edilirken Adalet Bakanı Abdulhamit Gül'ün imzaladığına dair şerh koyularak gönderildiği için “Hukuki süreç tekemmül etmiştir.” deniliyor.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI YAVUZ SELİM KIRAN – Başkanım, esasen, onaylandığı takdirde, onaylandıktan sonraki nota teatisinde de biz bunu kayda geçireceğiz zaten yani Sayın Adalet Bakanımız ve muhatabı tarafından imzalandığını...

BAŞKAN – Sayın Sezgin, buyurun.

AYDIN ADNAN SEZGİN (Aydın) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Benim de sorum aynı konuya, imzaya ilişkindi.

Teşekkürler.

BAŞKAN – Sayın Kemalbay, buyurun.

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Sayın Başkan, biraz önce Pakistan için söylediğim gerekçelerle burada da yine idam cezası, insan hakları kriterleri, evrensel hukuk normları sebebiyle bu ülkeye burada yeri olmayan siyasi sebeplerden dolayı ceza almış kişilerin kendi rızaları dışında nakil edilmelerini sağlayan bu kanun teklifine şerh düşüyoruz.

BAŞKAN – Sayın Yıldız, buyurun.

AHMET YILDIZ (Denizli) – Sayın Başkanım, az önce konuşulan idam cezası konusuna ben bir tavzih istiyorum Adalet Bakanlığımızdan.

Ret sebepleri var, gerek bu anlaşmada gerek münferiden suçluların iadesi için yapılan anlaşmalarda ret sebepleri var.

Biz, idam cezası olan bir ülkeye suçlu iadesi yapar mıyız, yapıyor muyuz veya bu ret sebepleri içine koyup kategorik olarak reddedebilir miyiz, reddediyor muyuz? Bu ret sebepleri içinde değerlendirilebilir mi idam cezası?

ADALET BAKANLIĞI DIŞ İLİŞKİLER VE AVRUPA BİRLİĞİ GENEL MÜDÜR VEKİLİ YAVUZ YILMAZ – Sayın Başkanım, açıklama yapabilir miyim?

BAŞKAN – Tabii, buyurun.

ADALET BAKANLIĞI DIŞ İLİŞKİLER VE AVRUPA BİRLİĞİ GENEL MÜDÜR VEKİLİ YAVUZ YILMAZ – Efendim, biz başta Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi olmak üzere sadece idam cezası da değil, insanlık dışı her türlü cezayı reddeden sözleşmeye tarafız. Buna ilişkin olarak yine bizim 6706 sayılı cezai konularda adli yardımlaşmayı düzenleyen bir kanunumuz çıktı 2016 yılında, benzer, paralel düzenlemeler bunlarda da var. Dolayısıyla, biz hem idam cezası uygulanması ihtimali olan hem de idam cezası olmasa bile insanlık onuruyla bağdaşmayacak her türlü cezanın

uygulanması ihtimali olan ülkelere, örneğin bazı ülkelerde kırbaç cezası var, eğer bir şahsa kırbaç cezası uygulanması ihtimali varsa o ülkelere zaten suçlu iadesini gerçekleştiriyoruz. Bu, bizim kendi iç hukukumuzdaki mevzuat gereği de böyle, uluslararası sözleşmeler gereği de böyle. Bu sebeple, muhatap ülkenin hukuk sisteminin durumu eğer idam cezasını gerektiriyorsa bizden iadesi istenen suç, onu gerçekleştiriyoruz; yok, idam cezası gerektirmiyor ve sadece hapis cezası gerektiren bir şeyse bunu gerçekleştirebiliriz fakat bu durumda da insanlık dışı bir muameleye maruz kalma ihtimali var mı yok mu, onu değerlendiriyoruz. Hapis cezası olsa bile insanlık dışı bir muameleye maruz kalma ihtimali varsa onu da gerçekleştiriyoruz yani bu konuda sözleşmelerimizdeki şeyler net.

AHMET YILDIZ (Denizli) - Bizden iadesi istenen suçla ilgili idam edilmeyeceğine dair garanti istiyor muyuz?

ADALET BAKANLIĞI DIŞ İLİŞKİLER VE AVRUPA BİRLİĞİ GENEL MÜDÜR VEKİLİ YAVUZ YILMAZ – Tabii, istiyoruz.

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) – Ama onun garantisini yok işte, Ünal Bey az önce onu anlattı zaten.

AHMET ÜNAL ÇEVİKÖZ (İstanbul) – Özbekistan’da olmadı.

ADALET BAKANLIĞI DIŞ İLİŞKİLER VE AVRUPA BİRLİĞİ GENEL MÜDÜR VEKİLİ YAVUZ YILMAZ – Efendim, böyle bir durum gerçekleştiği zaman tabii o ülkenin sicilinin de bozulması gündeme geliyor. Bundan sonra yapacağı iade taleplerinde o çerçevede kendi talepleri değerlendiriliyor.

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) – Ama adam öldü. Yandı gülüm keten helva, adam öldü zaten.

BAŞKAN – Ünal Bey, buyurun.

AHMET ÜNAL ÇEVİKÖZ (İstanbul) – Sayın Başkanım, çok şekilci davranıyoruz gibi algılanacak yalnız hukuk zaten şekilcidir. Bunu bir eksiklik olarak görüyoruz. Adalet Bakanlığı yetkilileri kimin tarafından imzalanmış olduğunu Resmî Gazetede yayımlandığı zaman görmeyi yeterli buluyorlar ama bu anlaşmanın uygulanmasıyla ilgili herhangi bir anlaşmazlık çıktığında Resmî Gazeteyi göstermeyeceğiz, anlaşma metnine bakılacak. Dolayısıyla, bu eksikliği hukuken önemsizyorum. Önemsediğim için de bu eksikliğin giderilmesinin yollarının aranmasını talep ediyorum yani kimlerin imzaladığı belliyse oraya belki sonradan o isimler yazılabilir, bunu Katar tarafına da belirterek bu düzeltme yapılabilir, gerekirse o sayfa yeniden yazılarak mektup teatisiyle falan, bir şekilde taraflar arasında değişilip imzalar yeniden alınabilir. Çünkü, daha evvel Katar’la imzalanmış olan anlaşmalara baktığımızda hep kişi adı, imzalayan kişinin ve makamın adı ne olarak yazılmış. Katar’la imzalanan diğer anlaşmalarda böyle bir tamamlılık varken bunda böyle bir şekil eksikliği beni açıkçası endişelendiriyor.

Bunu vurgulamak istedim.

BAŞKAN – Niyazi Bey, buyurun.

NİYAZİ GÜNEŞ (Karabük) – Şu noktanın ortaya çıkmasına... Şimdi, Sayın Büyükelçimiz daha önce Özbekistan’la ilgili bir örnek ortaya getirdi. O suçlular burada hükümlü olmuş muydu? Yani hükümlü olduktan sonra mı gittiler Özbekistan’a?

Bir de Pakistan’la aramızdaki hükümlülerin değişimidir. Hüküm kesinleşmiş, artık Pakistan’da yeniden bir yargılama olmayacak. Yani bu böyle değil midir? Yeniden orada bir şey mi açılacak?

ADALET BAKANLIĞI DIŞ İLİŞKİLER VE AVRUPA BİRLİĞİ GENEL MÜDÜR VEKİLİ YAVUZ YILMAZ – Efendim, süreç şöyle işliyor: Örneğin, Pakistan’da bir Türk vatandaşı orada ceza almış, kesinleşmiş bir hüküm var ve Türkiye’ye gelmek istiyor. Kendisi bu konuda bir müracaatta bulunuyor, Pakistan bunu bize iletiyor “Sizin böyle bir vatandaşınız var, cezasını Türkiye’de çekmek

istiyor.” diyor, biz de bunun şartlarını değerlendiriyoruz, rızasına bakıyoruz, eğer şartları varsa kabul ediyoruz, karşılıklı olarak anlaşma sağlanıyor ve o hükümlü Türkiye’ye getiriliyor. Aynı şekilde Türkiye’deki Pakistanlı kişilerinde Pakistan’a nakli bu sürece göre işliyor yani bu işin temel noktası, kişilerin rızasının olması lazım.

NİYZİ GÜNEŞ (Karabük) – Yeniden bir soruşturma ve yargılama olmayacak. Onun için, idam konusunun burada öne sürülmemesi gerekir.

Biz, Almanya’da cezaevlerini geziyorduk, oradaki hükümleri kesinleşmiş Türkler Almanya cezaevinde kalmaktansa Türkiye’yi tercih ederlerdi, o talebi bize iletirlerdi. Oradaki şartlar daha ağırdı. Şimdi, Almanya’da idam cezası yoktur, Avrupa ülkesidir ama şartları çok ağır, oradaki mahkumların bize bire bir söyledikleri benim hâlen aklımdadır.

BAŞKAN – Sayın Çeviköz, buyurun.

AHMET ÜNAL ÇEVİKÖZ (İstanbul) – Sayın Başkan, şöyle bir durumla karşılaştığımızı varsayalım ve bunu sormak isterim Adalet Bakanlığı yetkililerine: Pakistan vatandaşı olan bir suçlu Türkiye’de yargılanıp bir şekilde hüküm giyiyor ancak Türkiye’de idam cezası yok. Aynı suçun Pakistan’daki cezası idam ise bu suçlu iade edildiğinde ne gibi bir akıbetle karşılaşıyor?

ADALET BAKANLIĞI DIŞ İLİŞKİLER VE AVRUPA BİRLİĞİ GENEL MÜDÜR VEKİLİ YAVUZYLMAZ – Bu durumda, öncelikle karşılıklı olarak nakledileceği, gittiği cezaevinde infazın nasıl yapılacağı ve ne şekilde olacağı, süresi vesaire gibi infaza ilişkin ayrıntılar konusunda bilgi istiyoruz. O bilgiyi ayrıca hükümlüye de “Bak, sen oraya gidersen senin hakkındaki ceza bu şekilde infaz edilecek.” diye bildiriyoruz. O infaz şekline rıza gösterirse ondan sonra nakli gerçekleştiriyoruz. Yani hükümlü oraya gittiğinde cezasının nasıl infaz edileceğini biliyor. Bazen hukuk sistemlerinin farklı olmasından dolayı cezası karşı devlete gittiğinde artabiliyor da, azalabilir da, her hâlükârda biz hükümlünün rızasını arıyoruz. Bazı şartlarda, örneğin, yabancı ülkelerden Türkiye’ye gelirken aslında Türkiye’de daha fazla ceza yatacağını bilebiliyor şahıslar, buna rağmen, gelmek istiyorlar yani hükümlünün rızası olduğu için o konuda hiçbir sıkıntı çıkmıyor. Zaten idam cezası hükümlünün hakkında hiçbir zaman gündeme gelecek bir durum değil çünkü bu sadece süreli hapis cezalarıyla alakalı bir konu. İdam cezası, sadece suçlu iadesi bağlamında gündeme gelebilir, hem uluslararası sözleşmeler hem Türkiye’nin kendi iç hukuku buna müsaade etmiyor zaten, o konuda da bir sıkıntı yaşamıyoruz. Eğer idam cezası gündeme gelecekse iadeyi gerçekleştiriyoruz.

BAŞKAN – Sayın Kemalbay, buyurun.

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Değerli arkadaşlar, idam cezası olan bir ülkeye tutuklu, hükümlü iade edilmesi aslında, Türkiye’nin kendi demokrasi kriterleriyle de ilgili bir şeydir yani onun hatlarını çizmek açısından da biraz siyasi çerçeve açısından da önemli bir şeydir, sadece teknik bir şey olarak bakılamayacağını düşünüyorum.

Ayrıca, Türkiye’deki hapisane koşullarının Almanya’dan ya da bir Avrupa ülkesinden ya da başka ülkelerden daha iyi olduğunu söylemek gerçekten şaka gibi. Türkiye’de bugün, hapisaneler ağzına kadar dolu ve insanlar tuvaletlerin kenarında yatıyorlar, yerlerde yatıyorlar, bir yatakta 2-3 kişi yatıyorlar, nöbetleşe yatıyorlar. Bunlar bizim İnsan Hakları Komisyonu üyelerimiz tarafından defaatle anlatılıyor. Yakın bir tarihte 7 insan cezaevlerimizde yaşamına son verdi. Yine işkence, kötü muamele, bütün bunlar Türkiye cezaevlerinin hâli pürmelali yani bu yokmuş gibi burada anlatmak ve sanki çok farklı bir demokrasi seviyesinde yaşıyorumuz gibi göstermenin de bir anlamı olmadığını düşünüyorum.

Bunu da kayıtlara geçmesi açısından belirtmek istedim.

BAŞKAN – Teklifin tümü üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Teklifin maddelerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teklifin maddelerini okutuyorum:

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ İLE KATAR DEVLETİ HÜKÜMETİ ARASINDA
CEZAÎ KONULARDA ADLÎ YARDIMLAŞMA ANLAŞMASININ ONAYLANMASININ
UYGUN BULUNDUĞUNA DAİR KANUN TEKLİFİ**

Madde 1 – (1) – 15 Kasım 2017 tarihinde Doha’da imzalanan “Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Katar Devleti Hükümeti Arasında Cezaî Konularda Adli Yardımlaşma Anlaşması”nın onaylanması uygun bulunmuştur.

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Madde 2 (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Madde 3 – (1) Bu kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teklifin tümünü oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Özel sözcülerle ilgili önergeyi okutuyorum:

Dışişleri Komisyonu Başkanlığına

(2/1974) esas numaralı Kanun Teklifi'nin Komisyon Raporu hakkında Gaziantep Milletvekili Ali Şahin, İzmir Milletvekili Ceyda Bölünmez Çankır, Karabük Milletvekili Niyazi Güneş ve Bursa Milletvekili Atilla Ödünç'ün özel sözcüler olarak atanmasını teklif ederim.

Volkan Bozkır

İstanbul

Dışişleri Komisyonu

Başkanı

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Komisyon raporuna muhalefet şerhi koymak isteyen üyelerimizin 5 Temmuz 2019 Cuma günü saat 17.00'ye kadar muhalefet şerhlerini iletmelerini istirham ediyorum.

7.- Türkiye Cumhuriyeti ve Hırvatistan Cumhuriyeti Arasında Cezaî Konularda Karşılıklı Adli Yardımlaşma Anlaşmasının Notalarla Birlikte Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1950)

BAŞKAN - Gündemin 7'nci sırasında, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un, Türkiye Cumhuriyeti ve Hırvatistan Cumhuriyeti Arasında Cezaî Konularda Karşılıklı Adli Yardımlaşma Anlaşmasının Notalarla Birlikte Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi var.

(2/1950) esas numaralı Kanun Teklifi, 22 Mayıs 2019 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulmuştur. 31 Mayıs 2019 tarihinde Komisyonumuza havale edilmiştir. 26'ncı Yasama Dönemi'nde de Komisyonumuza havale edilen anlaşma dönemin sona ermesi sebebiyle görüşülemeyerek kadük kalmıştır.

Sayın Kıran, buyurun.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI YAVUZ SELİM KIRAN – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Hırvatistan'la hem ikili hem bölgesel düzeyde başta Türkiye-Hırvatistan-Bosna-Hersek üçlü mekanizması olmak üzere önemli bir iş birliğimiz var. İkili ilişkilerimizde de hem ticari anlamda hem siyasi anlamda ilişkilerimiz gelişiyor. Bu kapsamda, bu anlaşmanın tadili de özellikle cezai konulardaki karşılıklı adli yardımlaşmamızın hukuki zemin kazanmasını sağlayacak bir anlaşma. Bildiğiniz gibi, ülkemiz ve Hırvatistan Cumhuriyeti 1959 tarihli Ceza İşlerinde Karşılıklı Adli Yardım Avrupa Sözleşmesi'ne taraf. Anlaşmayla bu sözleşmenin hükümlerine açıklık kazandırmak ve uygulanmasını da kolaylaştırmak istiyoruz. Anlaşmada iki ülke vatandaşlarına eşit muamele, adli makamlara başvuruda kolaylık, tarafların ve tanıkların dinlenmesi, bilirkişi incelemesi yaptırılması, cezai alanda tebligat ve istinabe talepleriyle soruşturma ve kovuşturmanın devri konuları düzenleniyor. Yine, 5 kısım ve 31 madde var.

Şu anda, Hırvatistan'da bizim 3 hükümlü vatandaşımız var ve bu anlamda da anlaşmanın hayata geçirilmesiyle bu konulardaki adli yardımlaşmamız bu hükümlülerin haklarının muhafazası noktasında da önemli bir katkı sağlayacak.

Bu çerçevede, anlaşmanın kabulü hususunu takdirlerinize arz ediyoruz.

BAŞKAN – Sayın Yılmaz, buyurun.

ADALET BAKANLIĞI DIŞ İLİŞKİLER VE AVRUPA BİRLİĞİ GENEL MÜDÜR VEKİLİ YAVUZ YILMAZ – Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; Hırvatistan'la aramızda hukuki konularda adli yardımlaşmaya ilişkin bir sözleşmemiz var fakat cezai konularda bir anlaşmamız yok. Bu anlaşma, bu eksikliği gidermek üzere hazırlandı. Bu şekilde, cezai işlerdeki adli yardımlaşma da hukuki bir zemine kavuşmuş olacak.

Hepinize saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Sayın Yıldız, buyurun.

AHMET YILDIZ (Denizli) – Teşekkürler.

Az önceki anlaşmayla isim olarak benzerlik arz ediyor ama o anlaşma daha kapsamlı -Katar- içinde suçluların iadesi var, bunda yok. Hırvatistan'la ayrı bir anlaşmamız var mı suçluların iadesiyle ilgili?

ADALET BAKANLIĞI DIŞ İLİŞKİLER VE AVRUPA BİRLİĞİ GENEL MÜDÜR VEKİLİ YAVUZ YILMAZ – Ayrı bir anlaşmamız yok fakat Avrupa Konseyinin çok taraflı bir sözleşmesi var bu konuda, Suçluların İadesine Dair Avrupa Sözleşmesi, Hırvatistan o sözleşmeye taraf olduğu için aramızda suçluların iadesine dayanak teşkil eden bir sözleşme var. Bu sebeple, o anlaşma olduğu için... Zaten ikili bir anlaşma olsa dahi o sözleşmenin öncelikle uygulanması gerekiyor. O yüzden, böyle bir ikili anlaşmaya çok ihtiyaç yok.

AHMET YILDIZ (Denizli) – İkimiz de üyeyiz yani.

ADALET BAKANLIĞI DIŞ İLİŞKİLER VE AVRUPA BİRLİĞİ GENEL MÜDÜR VEKİLİ YAVUZ YILMAZ – Tabii.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Teklifin tümü üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Teklifin maddelerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teklifin maddelerini okutuyorum:

TÜRKİYE CUMHURİYETİ İLE HIRVATİSTAN CUMHURİYETİ ARASINDA CEZAI KONULARDA KARŞILIKLI ADLİ YARDIMLAŞMA ANLAŞMASININ NOTALARLA BİRLİKTE ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞUNA DAİR KANUN TEKLİFİ

Madde 1 – (1) 26 nisan 2016 tarihinde Zagreb’te imzalanan “Türkiye Cumhuriyeti ile Hırvatistan Cumhuriyeti Arasında Cezai Konularda Karşılıklı Adli Yardımlaşma Anlaşması”nın “Notalar”la birlikte onaylanması uygun bulunmuştur.

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Madde 2 – (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Madde 3 – (1) Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teklifin tümünü oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Özel sözcülerle ilgili önergeyi okutuyorum:

Dışişleri Komisyonu Başkanlığına

(2/1950) esas numaralı Kanun Teklifi’nin Komisyon Raporu hakkında İstanbul Milletvekili Ahmet Hamdi Çamlı, Gaziantep Milletvekili Ali Şahin, Bursa Milletvekili Atilla Ödünç ve Karabük Milletvekili Niyazi Güneş’in özel sözcüler olarak atanmasını teklif ederim.

Volkan Bozkır

İstanbul

Dışişleri Komisyonu

Başkanı

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Adalet Bakanlığı temsilcilerine teşekkür ediyoruz.

Komisyon raporuna muhalefet şerhi koymak isteyen üyelerimiz varsa 5 Temmuz 2019 Cuma günü saat 17.00’ye kadar Komisyonumuza iletmelerini istirham ediyorum.

8.- Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Doğu Karayip Devletleri Örgütü Arasında Mutabakat Muhtırasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1780)

BAŞKAN - Gündemin 8’inci sırasında, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop’un, Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Doğu Karayip Devletleri Örgütü Arasında Mutabakat Muhtırasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi var.

(2/1780) esas numaralı Kanun Teklifi 5 Nisan 2019 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulmuştur. 29 Nisan 2019 tarihinde de Komisyonumuza havale edilmiştir. 26’ncı Yasama Dönemi’nde de Komisyonumuza havale edilen mutabakat muhtırası dönemin sona ermesi sebebiyle görüşülemeyerek kadük kalmıştır.

Sayın Kiran, buyurun.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI YAVUZ SELİM KIRAN – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Doğu Karayip Devletleri Örgütü, pek duymadığımız bir örgüt. Karayiplerin doğusunda yer alıyor ve bizim de Latin Amerika ve Karayipler Açılımı’mızın bir parçası olarak bu örgütle iş birliğimiz açısından önemli bir anlaşmayı, mutabakat zabtını bu vesileyle görüşmüş oluyoruz. Esasen bu örgüt, yapısı itibarıyla, bildiğimiz Avrupa Birliğini andıran bir örgüt. Bugün 10 üyesi var, 6 bağımsız ülkesi var. Bu 6 ülkenin uluslararası kuruluşlarda oy kullanma yetkisi var ve çoğu noktada ülkemize müzahir tutumlarda bulunuyorlar. O yüzden, bu örgütle iş birliğimizi önemsiyoruz. Herhangi bir kurumsal iş birliğine gidemediğimiz için bu mutabakat zaptıyla bu iş birliğini tesis etmeyi öngörüyoruz. Bu

anlamda, TİKA'nın bu ülkelerde birtakım kalkınma programları gerçekleştirmesini öngörüyoruz ve Latin Amerika ve Karayipler Açılımı'mızda da bu mutabakat zaptıyla birlikte bu örgütle iş birliğimizin önemli, yeni bir açılım daha sağlayacağını düşünüyoruz.

Bildiğiniz gibi, Latin Amerika ve Karayipler bölgesinde 2002'de 6 olan temsilcilik sayımız bugün 17'ye ulaştı. Ticaret hacmimiz 3 milyar dolarlardan 9 milyar dolarlar, 10 milyar dolarlar seviyesine geldi. Doğu Karayip Devletleri Örgütüyle bu mutabakat zaptını imzaladıktan sonra hem siyasi anlamda hem ekonomik anlamda bu bölgeyle de ilişkilerimizi geliştirip hem uluslararası örgütlerdeki temsilimiz ve adaylıklarımızda sahip olduğumuz imkânları genişletecek hem de ticari ve siyasi anlamda önemli bir kazanım elde etmiş olacağız, buna inanıyoruz.

Bu noktada da yüce Meclisimizin desteğini takdirlerinize az ediyoruz.

BAŞKAN – Sayın Çakırözer, buyurun.

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) – Teşekkür ederim.

Anlaşmaya ilişkin birkaç hususun belki izaha muhtaç olduğu düşüncesindeyiz. Birincisi, bu Doğu Karayip Devletleri Örgütü, 6 ada devletinden oluşuyor. Bu devletler arasında “vergi cenneti” olarak adlandırılacak ülkeler var mıdır? Bu anlaşma, mutabakat muhtırası Türkiye'den bu örgüte somut maddi yardım içermekte midir, böyle bir amaç var mıdır?

Anlaşmada muhtırada, 3'üncü maddenin (f) fıkrasında yer alan “Tarafların mutabakata vardıkları diğer tüm alanlar” diye bir ifade var. Açık uçlu ve belirsiz gözükmemekte. Benzer şekilde “Projelerin Seçimi” başlıklı 4'üncü maddede “Türkiye Cumhuriyeti uygun gördüğü her türlü katkıyı yapabilir bu Doğu Karayip Devletleri örgütüne.” ifadesi açık uçlu ve belirsiz. Onun için de sordum: “Ne tür, somut maddi yardım yapma amacı var mı?” diye. Bu konularda özellikle -dediğim gibi- vergi cenneti olarak adlandırılabilen ülkeler var mıdır? İşte, geçmişte yaşadığımız, Türkiye'deki iş insanlarının ya da tanınmış isimlerin mal varlıklarının başka ülkelerde çıkması olaylarına bu ülkelerde de rastlayabilir miyiz diye sormak istiyorum.

BAŞKAN – Sayın Sezgin, buyurun.

AYDIN ADNAN SEZGİN (Aydın) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Benim de sorum Sayın Çakırözer'in sorusuyla bağlantılı. Tabii ki bu örgütle iş birliğini mutlaka desteklemek gerekir. Bunun yararlı bir açılım olduğunu düşünüyorum. Ancak burada vergi cenneti olduğunu bildiğim ama telaffuz etmek istemediğim bir iki ülke var veya öyle tanınan, öyle bilinen bir iki ülke var. Ayrıca, bu ülkelerin yapısı öyle ki çok esnek, kolaylıkla vergi cennetine dönüşebilir. Bu hususla ilgili bir değerlendirme, bir izahat rica edeceğim Sayın Bakan Yardımcısından.

Çok teşekkür ederim.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Bakanım.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI YAVUZ SELİM KIRAN – Sayın Başkanım, -aslında konuşmamda da vurguladım- vergi cenneti vesaire tartışmaları bu anlaşmanın tamamen dışında, böyle bir ülke olduklarına dair de bizde bir bilgi yok. Tamamen teknik iş birliğine yönelik, bu ülkelerin özellikle uluslararası örgütler içerisindeki varlıklarından istifade etmek ve bu ülkelere teknik anlamda Türkiye'nin kapasitesini aktarmak odaklı bir anlaşma, içerikte de sabit.

Utku Bey'in söylediği o “diğer tüm alanlar” kısmı esasen anladığım, gördüğüm kadarıyla bir çeviri. Aslında İngilizcesinde “modality” diye geçen yani anlaşmanın yöntemlerini belirleyen ve yukarıda uzman değişimi, bilgi ve belge değişimi, insan kaynakları eğitimi, ortak bilimsel ve teknolojik geliştirme projeleri, seminer ve konferans organizasyonu ve tarafların mutabakata vardıkları diğer

yöntemleri aslında içeren bir şey yani yukarıdakilere atıfla o kavram kullanılmış. Dolayısıyla tamamen teknik iş birliğine odaklı ve TİKA'mız başta olmak üzere oraya birtakım kalkınma yardımlarını ve kurumsal kapasite aktarımını, tecrübe paylaşımını içeren bir anlaşma. Dolayısıyla bu mülhazalar bu anlaşmanın içerisinde yer almıyor.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Teklifin tümü üzerindeki görüşmeler...

NİYAZİ GÜNEŞ (Karabük) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Güneş, buyurun

NİYAZİ GÜNEŞ (Karabük) – Sayın Başkanım, şimdi, bu ülkelerden Dominik'e gitme imkanım oldu 2 defa. Dominik Cumhuriyeti...

AYDIN ADNAN SEZGİN (Aydın) – Dominik Cumhuriyeti mi?

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI YAVUZ SELİM KIRAN – Değil, Dominika.

NİYAZİ GÜNEŞ (Karabük) – Dominika...

Şimdi, bu Dominik Cumhuriyeti'nin bir bitişiği de Haiti bizim Kıbrıs gibi ikiye bölünmüş vaziyette. Haiti'ye Türkiye'nin depremden sonra yardım götürme imkânı olmuştu. O vesileyle bu bölgedeki ülkeler yani bu ada devletleri yani Türkiye'nin irtibatı olmayan, temsilciliği olmayan yerlerdi. Küba'ya akredite olduğu anlaşılıyor, zaten anlaşma da orada yapılmış. Şimdi, hiç irtibat kurulmadan nasıl oralarla temas kurulabilir? Bir irtibat kurulması gerekiyor. Böyle bir anlaşma faydalı olacaktır, ülkemiz açısından faydalı olacaktır. O bölgelerde sadece biz yokuz yani bizden başka birçok devletin oralarda temsilcilikleri var. O bakımdan sadece buradaki konuyu bir vergi cenneti olarak izah etmek doğru olmayacaktır diye düşünüyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Söz almak isteyen başka üyemiz olmadığı cihetle teklifin tümü üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Teklifin maddelerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teklifin maddelerini okutuyorum:

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ İLE DOĞU KARAYİP DEVLETLERİ ÖRGÜTÜ
ARASINDA MUTABAKAT MUHTIRASININ ONAYLANMASININ
UYGUN BULUNDUĞUNA DAİR KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- (1) 3 Haziran 2016 tarihinde Havana'da imzalanan "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Doğu Karayip Devletleri Örgütü Arasında Mutabakat Muhtırası"nın onaylanması uygun bulunmuştur.

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 2- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 3- (1) Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teklifin tümünü oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Özel sözcülerle ilgili önergeyi okutuyorum:

Dışışleri Komisyonu Başkanlığına

(2/1780) esas numaralı Kanun Teklifi'nin Komisyon Raporu hakkında İzmir Milletvekili Ceyda Bölünmez Çankırı, İstanbul Milletvekili Ahmet Hamdi Çamlı, Gaziantep Milletvekili Ali Şahin ve Bursa Milletvekili Atilla Ödünç'ün özel sözcüler olarak atanmasını teklif ederim.

Volkan Bozkır

İstanbul

Dışışleri Komisyonu

Başkanı

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Komisyon raporuna muhalefet şerhi koymak isteyen üyelerimiz şayet varsa, 5 Temmuz 2019 Cuma günü saat 17.00'ye kadar muhalefet şerhlerini iletmelerini istirham ediyorum.

Bakanlık temsilcilerine teşekkür ediyoruz.

Değerli katılımcılar, sizler tarafından gündeme getirilecek ilave bir husus yoksa Dışışleri Komisyonunun 27'nci Yasama Dönemi İkinci Yasama Yılı 9'uncu Toplantısını kapatıyorum. Yürütme temsilcilerine ve Komisyon üyelerimize teşekkür ediyorum. Müteakip toplantıda görüşmek üzere hepinize hayırlı günler temenni ediyorum.

Kapanma Saati: 13.07

